

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

38

TREI ACUARELE DE LUCHIAN

Cadran internațional

ULTIMA FRUNZĂ

Schiță de O'Henry

Anul XIII nr. 38 (486) — 19 septembrie 1964

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara Deva

SĂRBĂTORAREA MUZICII

De două săptămâni Bucureștiul este Capitala muzicii. Zilnic maștri ai artei interpretative din multe țări ale lumii, alături de soliștii noștri de frunte, au oferit miilor de iubitori ai muzicii clipe de înălțătoare bucurii ale spiritului. Am ascultat vrăjiți pe cel a cărui artă cuvintele o pot cuprinde cu greu, pe Herbert von Karajan; pe tânărul dirijor indian Zubin Mehta, uimitor prin puterea de a ști să comunice orchestrei cele mai fine intenții; Henryk Szeryng, cu măiestria-i binecunoscută, ne-a dăruit un recital de neuitat și un generos supliment de bisuri: am aplaudat cu însuflețire arta balerinilor sovietici, a pianistilor Monique Haas, Li Min-cean și John Ogdon, a violoncelistului Gaspar Cassado; tenorul englez William McAlpine, alături de baritonul nostru Dan Iordăchescu, au dat o emoționantă interpretare poemului lui Mahler — „Cîntecul pămîntului”; Nicolae Herlea ne-a prilejuit din nou o întâlnire cu neîntrecutul său Figaro, iar Ion Voicu, sub bagheta lui André Cluytens, a talmăcit vibrant „Simfonia spaniolă” a lui Lalo.

Zilnic, Capitala noastră a primit noi oaspeți, dornici să aducă un omagiu marelui muzician român George Enescu. Și-au împărțit cu rigurozitate timpul între numeroasele manifestări ale festivalului și vizitele prin București, ale cărui frumuseți i-au încântat de fiecare dată.

Despre toate acestea, oaspeții noștri au vorbit cu căldură în numeroasele „conferințe de presă” neoficiale, improvizate în pauzele concursului și ale concertelor, în holul hotelului, în timpul vizitelor.

Compozitorul sovietic Gheorgi Ilarionovici Maiboroda: „Am avut o imensă satisfacție ascultînd pentru prima oară Simfonia a III-a de Enescu. Este o operă plină de inspirație, care se distinge prin forța ei de impresionare. Corul și orchestra amplă sînt foarte bine mînuite și toate la un loc îți dau o puternică impresie. Pe drept cuvînt poate fi considerată una dintre cele mai impresionante lucrări simfonice ale lumii. Orchestra cinematografilei, ca de altfel și celelalte orchestre simfonice pe care le-am ascultat în cadrul festivalului, sînt colective de un înalt nivel.”

Tenorul William McAlpine (Anglia): „La Londra e foarte cunoscută muzica lui George Enescu. Acum putem cunoaște și operele compatrioților lui. Ca membru al juriului am avut posibilitatea să audiez multe lieduri ale marelui Enescu și ale altor compozitori romîni. Pînă acum am cîntat cîteva lieduri romînești în Anglia. Voi alege pentru viitorul meu repertoriu unele dintre cele ascultate aici și voi ajuta la răspîndirea lucrărilor compozitorilor romîni, care merită să fie cunoscute de un public cît mai larg.”

Întrebat ce părere are despre publicul românesc, McAlpine a exclamat: „O, e minunat! Am fost absolut uluit de profunda comunicare a sălii cu scena, de receptivitatea ascultătorilor.”

Cunoscuta pianistă braziliană Mağda Tagliaferro a fost cucerită de montarea și interpretarea operei „Pelléas și Mélisande” de către opera bucureșteană: „Este o realizare magnifică. Regia lui George Teodorescu este foarte nouă și ne-a surprins chiar pe noi, care avem o tradiție în prezentarea lui Debussy. O găsesc foarte interesantă, iar atmosfera lui Debussy este fidel redată. Au existat două tablouri pe care le-am găsit extraordinare — cel din turn, plin de poezie, și cel din groță, sumbru și foarte impresionant. Interpretarea cîntăreților este cu totul remarcabilă. Mai întîi d-na Teodora Lucaci, care este o cuceritoare Mélisande atît ca prezență fizică cît și prin «transparentă», dacă pot să spun astfel, pentru că are un fizic atît de rafinat, de ușor, fin, este întru totul poetică. O Mélisande de vis, încîntătoare și proaspătă, cu un joc excelent. Pelléas — Valentin Teodorian — de asemenea a avut multă emoție în joc. Cît despre Goloud — Octav Enigărescu — este remarcabil, dramatic. Intreg ansamblul vocal — de primă mîna. Am fost foarte plăcut surprinsă de faptul că opera a fost cîntată în limba franceză. Accentul a fost foarte, foarte bun. Domnul Brediceanu este în mod cert un șef de orchestră de primă clasă, care a captat toate subtilitățile lucrării. Orchestra în totalitate a cîntat cu toată dăruirea. S-a simțit că a fost o lucrare pregătită cu dragoste.”

Prof. Emil Hajek (R. S. F. Iugoslavia): „„Oedip”, la Teatrul de operă și balet al R. P. Romîne, a fost un spectacol mareț. Opera este o mare creație a unui genial compozitor, scrisă cu o extraordinară tehnică compozițională. Spectacolul este montat foarte bine, sună minunat și lasă o adîncă impresie auditorilor.”

Irving Lowens, critic muzical al ziarului „Washington Evening Star” (S.U.A.) este încîntat de folclorul românesc: „Nu e pentru prima oară cînd văd «Rapso-dia romînă»; am admirat spectacolul la Washington și am ținut neapărat să-l văd a doua oară. Cred că acest fapt este cea mai sinceră laudă pe care o pot face. Muzica populară romînească m-a interesat întotdeauna foarte mult.

Găsesc că este una din cele mai interesante, datorită varietății, vitalității, ritmicității și culorii, care reflectă grația și farmecul poporului român.”

M. MIHAIL

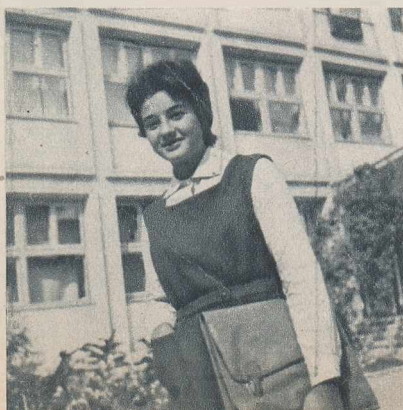
Fotografii de F. DOBRESCU și I. NAUMESCU

Concertul pentru violoncel al lui Anatol Vieru, distins cu Marele premiu la concursul de compoziție de la Geneva, a avut un interpret fidel în persoana lui Vladimir Orlov.

Grațioasele lebede, în interpretarea balerinelor de la Teatrul Măd din Moscova.

COPERTA NOASTRĂ

Înnetri...
În școală nouă, cu o
uniformă nouă, la înce-
perea unui nou an școlar.

Fotografie de
Clara SPITZER

AL III-LEA CONCURS ȘI FESTIVAL INTERNAȚIONAL „GEORGE ENESCU”

Nu greșim cu nimic dacă spunem că Zubin Mehta, tânărul dirijor indian, este de pe acum un vrăjitor al baghetel.

Indu-ne un supliment de 9 bisuri la recital, răspunzând — în bi — zecilor de întrebări ale ziariștilor, împărțind autografe ărnice, Henryk Szeryng, acest virtuoz al violii, ne-a dovedit o dată că este și un prieten plin de căldură.

Terlocutor întotdeauna în vervă: compozitorul sovietic Aram Iurlan (în stînga).

Într-o pauză a concursului, tenorul William McAlpine, membru în juriu, se relaxează discutînd tot despre... muzică.

Bucuroși de reîntîlnirea cu Bucureștii: pianista Monique Haas și compozitorul Marcel Mihalovici.

1944
1964

20

**EXPOZITIA
REALIZARILOR**

Acest colț din Expoziția realizărilor economiei naționale a R. P. Romîne prezintă
un model de amenajare a râului de navigație, care asigură o circulație a stufului.

După Atlantic City

Vedere a sălii în care s-a desfășurat Convenția partidului democrat.

„După mine de ce n-ai fi tu?” Expresia parține deja folclorului politic american și ar fi greu de descifrat dacă ea a fost într-adevăr rostită în acea dimineață ceoasă de noiembrie 1960, la Hyannis Port, pe câtre John F. Kennedy care tocmai flase rezultatul alegerilor prezidențiale. Cuvintele — se spune — erau adresate principalului organizator al campaniei electorale a partidului democrat, fratele său, Robert Kennedy.

După aproape 4 ani aveau să se producă simultan câteva fapte care au reținut atenția publică. Robert Kennedy anunța în mod oficial că în alegerile din această toamnă își va depune candidatura de senator din partea statului New York. La ocazia militară aeriană Andrews reporterii din nați la lumina reflectoarelor asistau la următoarea scenă: președintele Johnson, însoțit de câteva persoane, se îndrepta spre avionul care urma să-l ducă la Atlantic City unde se desfășura Convenția partidului democrat în vederea desemnării candidaților acestui partid la posturile de președinte și vicepreședinte al Statelor Unite. Președintele tocmai trecuse de locul unde se aflau reporterii și aceștia, puțin lezămăgiți că nu vor avea nici o știre deosebită de relatat, erau pe cale de a-și pune în buzunare carnetele de însemnări. Dar Lyndon Johnson s-a întors din drum și le-a spus: „Vi-l prezint pe noul vicepreședinte”. Înainte ca avionul prezidențial să fi ajuns la Atlantic City, de la o oază la alta a Statelor Unite tele și adioascultătorii au aflat numele candidatului la postul de vicepreședinte: Hubert Humphrey. De fapt surpriza nu a fost decât parțială, deoarece în ultima vreme această posibilitate a fost discutată pe larg.

Hubert Humphrey nu este un nou-venit în politica americană. La vârsta de 34 de ani, în 1945, el a fost numit primar al orașului Minneapolis. De origine modestă, el studiase în tinerețe farmacia și, până a intra în politică, cunoscuse asprimea vieții cotidiene. Alegerile din 1948 i-au adus lui Humphrey postul de senator din partea statului Minnesota și aureola de primar democrat desemnat vreodată de acest stat, cu reputație de liberal și beneficiind de sprijin din partea unor categorii de intelectuali, a sindicatelor și fer-

mierilor din nordul, nord-estul și vestul mijlociu. În calitate de senator, Humphrey s-a manifestat activ pe scena politică americană. În politica externă declarațiile sale au afirmat adeseori un punct de vedere realist, care ținea seama de marile transformări survenite în lume. În 1955 el a devenit președinte al Subcomitetului pentru dezarmare al Senatului. Încercarea de a obține la Convenția democrată din 1956 desemnarea candidaturii la postul de vicepreședinte s-a încheiat cu un eșec. Patru ani mai târziu el a participat la lupta desfășurată pentru funcția de candidat la președinție din partea partidului democrat. Sufocat de lipsa mijloacelor financiare și de extrema mobilizare de forțe a oponentului său de atunci, senatorul John Kennedy, Humphrey a fost nevoit să abandoneze.

Senatorul Humphrey a fost un partizan activ al încheierii tratatului cu privire la încetarea parțială a experiențelor nucleare. Anul acesta, în calitate de lider adjunct al majorității democratice din Senat, el a condus acțiunea în vederea adoptării legii referitoare la drepturile civile. Deoarece în Statele Unite desemnarea vicepreședintelui este întotdeauna o chestiune de „echilibrare” a tichetului pe care se prezintă cei doi candidați ai fiecărui partid, selectarea sa este apreciată în cercurile observatorilor bine informați din Statele Unite ca fiind de natură să stabilească o balanță perfectă din punct de vedere geografic și social pentru democrați. În ultima perioadă, când se conturase posibilitatea desemnării sale, s-a aflat că pentru a îndepărta eventuale opoziții senatorul Humphrey a avut conciliabile cu grupuri de bancheri din New York, Washington și Chicago.

Desemnarea senatorului Humphrey a fost primită cu satisfacție la Atlantic City și se pare chiar că senatorul Goldwater, din cu totul alte motive, a exprimat același sentiment. Liderul republican consideră că în acest fel șansele sale ar fi crescut. Între timp presa americană a reprodus o fotografie a senatorului Goldwater la mormîntul lui Lincoln, unde este înfățișat ținînd mîna pe nasul statuii reprezentîndu-l pe defunctul președinte. Explicația: gestul ar aduce noroc.

A. TEODORU

Goldwater crede că aceasta îi va aduce noroc în alegeri...

Descoperiri recente

Cosmosul rămîne la ordinea zilei. Telescoape din ce în ce mai puternice și rachete ce poartă la bord aparataj perfecționat și sensibil încearcă să pătrundă tainele îndepărtatelor lumi. Ce vești noi ne aduc ele din Cosmos? Radiotelescoapele astronomilor sovietici care cercetează cu asiduitate Luna au descoperit că pe acest satelit natural al Terrei noastre concentrația elementelor radioactive este de șase ori mai ridicată decît pe Pămînt. E un semnal de alarmă. Viața viitorilor cosmonauți care vor aseleniza va trebui bine protejată. În același timp s-a dat de urma unei noi surse de energie.

Pregătind zborurile interastrale savanții se întreabă cum va putea fi înlăturată primejdia pe care o reprezintă meteoriții. De curînd Explorer XVI a transmis o veste liniștitoare: meteoriții care călătoresc în vid nu pot periclita în prea mare măsură astronavele în caz de impact, pe motivul foarte simplu că aceștia sînt alcătuiți în cea mai mare parte dintr-o materie moale, prăfoasă.

În timp ce sateliții sovietici și americani își continuă cercetările, o nouă țară își anunță participarea la competiția pentru cunoașterea Cosmosului. Este vorba de Japonia. Ea își propune deocamdată obiective mai modeste: lansarea unei rachete meteorologice care să atingă 60 km înălțime. În cadrul programului cosmic japonez, eșalonat pe cinci ani, vor lucra 300 de ingineri; ei vor lansa în anul 1967 primul satelit artificial.

Întorcîndu-ne la preocupări mai „terestre”, să ne oprim asupra unui breviar publicat de revista „Paris Match”. Comentatorul științific al publicației își propune să prezinte cititorilor descoperirile făcute de către savanți și cercetători într-o singură lună. Cu toate că nu cuprinde absolut toate domeniile, bilanțul este elocvent și demonstrează ritmul rapid de dezvoltare a științei. Iată câteva dintre aceste descoperiri: *primul nerv artificial*. Îl datorăm biologului sovietic R. Beliakov. E vorba de o fibră plastică activată de trecerea unei soluții alcaline care o face să se contracte și să se relaxeze. *Microscopul hipodermic*: zece mii de fibre din sticlă, atît de minuscule încît încap toate într-un ac hipodermic, sînt raliolate la un microscop. Cu ajutorul acestui aparat se vor putea studia țesuturile interne — vasele sanguine și alte structuri anatomice — fără ca pielea să fie supusă inciziei. *Supercauciucul*: un material nou care rezistă la temperaturi ce se apropie de 5.000°.

Algele marine, despre care se spune că vor constitui într-un viitor încă nedefinit unul din alimentele cele mai căutate, au favorizat nașterea unei noi industrii în Norvegia. Uscate și măcinate, ele sînt un aliment ideal, deocamdată numai pentru... vite.

În sfîrșit, nici adîncurile bătrînelui nostru Pămînt nu scapă de curiozitatea cercetătorilor. Ele vor fi sondate cu ajutorul unei foreze atomice recent construite. Un mic reactor nuclear de 60 cm diametru va dezvolta o temperatură de 1.100° C, care va topi rocile în jurul sapei atomice de foraj. Specialiștii afirmă că pe această cale se va atinge uriașa adîncime de 32.000 m.

I. CORIBAN

Aritmetică sud-africană

Copiii furnizează patronilor de mine din Republica Sud-Africană o mână de lucru mai ieftină decât cea obținută de la adulți.

Ministerul Industriei Subsolului din Republica Sud-Africană a dat recent publicității câteva cifre privitoare la producția de aur din această țară. S-a aflat astfel că în 1963 valoarea totală a nobilelor metal galben extras din măruntaiele pământului sud-african s-a ridicat la 338.750.000 lire sterline. Nu știm exact cât din această cifră reprezintă beneficiile, dar știm cu exactitate că numărul acționarilor întreprinderilor care au totalizat impresionanta sumă de mai sus este de 432.

Și iată că s-au mai aflat o serie de detalii. De exemplu că salariul unui muncitor negru din minele de aur este de trei șilingi pe zi și că lucrează 30 de zile pe lună. (Ce se întâmplă în lunile cu 31 de zile nu se mai menționează în informația sus-amențită; reproducând-o, revista britanică „New Statesman” lansează ipoteza, pe care ea însăși o consideră îndrăznească, că șapte luni pe an, în cea de-a treizeci și una zi, minerii — poate — se odihnesc.)

O liră sterlină are 20 de șilingi. Asta înseamnă că un muncitor capătă un salariu de aproximativ patru lire și jumătate pe lună sau de 54 de lire pe an. Totalul minerilor din R.S.A., conform aceluiași comunicat al Ministerului Industriei Subsolului, este de 380.000.

Și acum — câteva simple operații aritmetice: să înmulțim 380.000 cu 54 de lire. Rezultatul va fi 20.520.000 de lire sterline, reprezentând salariul anual al tuturor minerilor din Republica Sud-Africană. Dacă scădem această cifră din cea care am văzut că reprezintă valoarea aurului extras, vom obține 318.230.000 de lire. Desigur, această cifră nu reprezintă profitul: există investiții, alte cheltuieli legate de producție, de transport, regie, impozite etc. Totuși profitul anual al celor 432 de acționari ai minelor de aur din Republica Sud-Africană rămâne impresionant: față de 54 de lire cât câștigă pe an un miner, câștigul mediu al unui acționar se ridică la câteva sute de mii de lire. O singură întrebare mai rămâne de pus: tot 30 de zile pe lună or fi muncind și acționarii?

N. MINEI

Cercetînd Oceanul Indian

Din inițiativa Consiliului internațional al asociațiilor științifice și sub egida UNESCO, s-a organizat pe Oceanul Indian o expediție cu

participarea a 20 de țări, dintre care contribuția Indiei — țară riverană și direct interesată — este deosebit de activă. Scopul expediției: descifrarea tainelor ascunse în adîncurile nemărginitelor întinderi ale oceanului și a legilor frământatei sale climate. Mai concret, cei peste 500 de oameni de știință care conlucrează în această acțiune urmăresc rezolvarea unor probleme legate de compoziția chimică a apelor oceanului, de distribuția vieții în cuprinsul său, de schimbările dintre acesta și atmosferă ș.a.

Uniașă suprafață de ape, acoperind aproape o șesime din suprafața globului pămîntesc — peste 70 milioane km pătrați — Oceanul Indian scaldă coastele a patru continente. Puțin cunoscute și cercetate pînă acum, apele sale ascund bogății fabuloase prin cantitatea și diversitatea lor: rezerve piscicole apreciate ca cele mai mari din lume, zăcăminte de petrol și gaze naturale, feline minerale. Pînă în zilele noastre toate aceste bogății nu au fost folosite decît în foarte mică măsură sau chiar de loc popoarelor riverane.

„Indian and Foreign Review” arată într-un articol semnat de S.V.S. Sastry că India a oferit expediției instalațiile observatorului său meteorologic de la Bombay, a creat un centru de cercetări biologice la Cochin pentru clasificarea tuturor formelor de viață descoperite și colectate, urmînd ca ele să fie trimise imediat unor laboratoare pentru a fi studiate. Vase indiene brăzdează în permanență oceanul, efectuînd diverse cercetări, îndeosebi în domeniul oceanografiei fizice și biologice, precum și în cel meteorologic.

Au fost astfel descoperite regiuni foarte bogate în pește la sud-vestul coastelor indiene, s-au făcut observații importante asupra curenților oceanici, care aduc periodic la suprafață substanțe hrănitoare de cea mai mare însemnătate pentru existența vieții în apele marine, stabilindu-se corelații cu musonii și cu alți factori meteorologici. S-a deteminat de asemenea compoziția chimică a apelor în regiunea golfului Bengal și s-au întreprins studii temeinice asupra planctonului, organizîndu-se un sistem special pentru colectarea lui.

În cadrul expediției în Oceanul Indian, au fost întreprinse pînă acum 12 călătorii. Cercetările efectuate pînă în prezent și cele ce vor urma pînă în 1965, data stabilită pentru încheierea expediției internaționale în Oceanul Indian, prezintă o mare importanță pentru statele riverane. În același timp exploatarea rațională a rezervelor piscicole, minerale și energetice ale apelor Oceanului Indian poate contribui la prosperitatea unor vaste regiuni ale lumii, și aceasta va fi încă o confirmare convingătoare a justeței ideii cooperării internaționale în numele progresului și bunăstării popoarelor.

Riana LUPU

Alarmă! Vine matematicianul!

Lucrurile s-au întîmplat în Las Vegas, capitala americană a jocurilor de noroc.

Într-o bună zi — relatează revista americană „Life” — la o masă unde se juca „blackjack”, o varietate a jocului „douăzeci și unu”, cineva îi șopti la ureche crupierului câteva cuvinte. Pe fața acestuia se întipări spaima.

— Luați imediat măsuri.

Intrase Edward O. Thorp, profesor universitar de matematici.

De ce atîta panică?

Pentru că profesorul Thorp a descoperit primul sistem din lume datorită căruia câștigă întotdeauna.

Potrivit propriilor sale calcule, dacă nu ar fi împiedicat să joace și dacă tot ce există în lume ar putea fi preschimbabil în

miză, ar câștiga pămîntul întreg și tot ce se află pe el — de la cazinou pînă la vulcanul Kilimanjaro — și pentru aceasta nu i-ar trebui decît optzeci de zile. Cum însă nu se poate pune pe o carte întreg pămîntul, el se mulțumește să câștige doar câteva zeci de mii de dolari pe an.

După un studiu atent, Thorp și-a dat seama că „douăzeci și unu” nu este un joc bazat numai pe întîmplare. După fiecare împărțire pachetul de cărți nu se mai amestecă, și cu fiecare împărțire crește posibilitatea ca în pachet să rămîna anumite cărți. Trebuie doar să urmărești cărțile date. Thorp a ajuns la concluzia că unele cărți sînt avantajoase pentru jucător, iar altele pentru crupier.

El a constatat însă curînd că pentru calcularea tuturor celor 34 milioane de variante posibile la împărțirea cărților i-ar trebui cel puțin cîteva milioane de ani! Începînd apoi să lucreze la Institutul tehnologic din Massachusetts, el s-a gîndit, după un timp de căutări febrile, să apeleze la ajutorul marii mașini electronice de calcul a institutului. I-a comandat un program de 10.000 oameni-ani de lucru, și mașina s-a achitat de sarcină. Thorp a elaborat cu ajutorul ei cîteva reguli strategice fundamentale, a căror memorare nu impune nici un efort și al căror rezultat este de o precizie absolută.

★

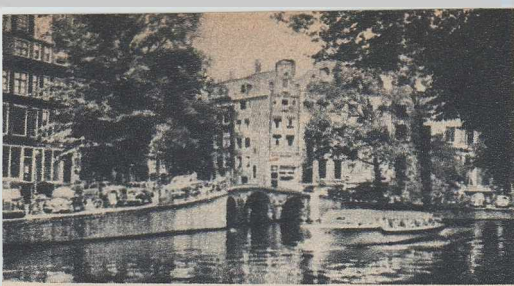
Și astfel, pentru prima oară în viață, Thorp s-a văzut cu buzunarul plin de bani. Foarte curînd începu însă să piardă. Nu putea să-și dea seama care este cauza. După toate socotelile n-ar fi trebuit să piardă — și totuși pierdea. Era limpede că se trișa. Matematicianul a cerut concursul lui Mike Mac Dougall — specialist în măsuri. Cu ajutorul lui a studiat toate procedeele posibile și a învățat să stabilească pe loc cînd crupierul trișează. A început să câștige din nou, dar portarii tuturor cazinourilor au primit ordin ca la apariția lui să dea imediat alarma și la masa lui să fie trimiși trișorii cei mai experimentați — poate, poate...

Thorp se deghizează, ba își lasă barbă, ba și-o rade. Se stabilește la hoteluri sub nume fictive. Poartă ochelari. Și, ca și înainte, câștigă...

N. STOIAN

Port de viitor

Peste aproximativ doi ani acel du-te-vino neconținut al șlepurilor care astăzi își varsă încărcătura de pietre în apele avanporturilor Ijmuiden se va termina. Până atunci Ijmuidenul se va fi mărit, o dată cu portul Amsterdam, iar canalul care le leagă va fi lărgit și adâncit. După aceasta, nave de 100.000 de tone vor putea intra din Marea Nordului în bazinele Amsterdamului, care va deveni în felul acesta primul port al Europei occidentale care va primi în apele sale nave cu un tonaj atât de mare. Întreprinzând aceste lucrări, olandezii — scrie ziarul „Le Monde” — răspund nu atât necesităților prezentului, cât mai ales previziunilor de viitor. Ei arată, pe baza cifrelor, că tonajul navelor crește neconținut, mai ales tonajul cargourilor care transportă mărfuri de mare greutate, al petrolierelor, al navelor pentru transportul cerealelor și minereurilor.

Dacă adâncirea canalului până la 15,50 m și lărgirea lui până la 170 m au fost aproximativ ușor de realizat, nu același lucru se întâmplă în aval cu ecluza gigantică din nord, care are dimensiunile de 400×50×15 m, și cu celelalte ecluze de la Ijmuiden. Acum doi ani, când au început lucrările, avanportul Ijmuiden se găsea în starea în care se aflase la terminarea sa, în 1876. Proiectul actual prevede o distanță de 700 de metri între cele două zăgazuri, care au fost prelungite unul cu 1.400 m și celălalt cu 800 m; adâncimea a fost fixată la 14,50 m, constructorii conținând pe influența fluxului și refluxului mării asupra zăgazurilor din Ijmuiden pentru scăderea nivelului fișiei de nisip. Pe de altă parte, demolarea unei părți din vechiul zăgaz sudic și ridicarea epavelor sînt aproape terminate. De pe acum au fost vărsate în mare aproape 2.000.000 tone de pietre și pietriș provenind din bazinele riurilor Meuse, Main, Moselle ș.a., zăgazurile ridicându-se în prezent până la 3,50 m deasupra nivelului mijlociu al mării.

„Corpul superior” al construcției va fi acoperit cu un gen de asfalt bituminos. El trebuie să se înalțe cu 4,50 m deasupra nivelului mării și va fi construit cu ajutorul a două macarale montate pe platforme de autoelevare.

Văzînd cum se desfășoară aceste lucrări, năpasta ostilităților mării, sub cerul mens care-și schimbă mereu culoarea, în ninte își reapar vechi imagini ale Olandei. Este aceeași luptă datorită căreia Amsterdamul s-a înălțat pe malurile canalelor sale concentrice ce se întretaie spre port, înscriind în peisaj un pămînt nou, mulș apelor.

C. ALEXANDRESCU

Concluzia logică: desființarea bazelor militare

La 24 august o comisie parlamentară britanică a dat publicității un raport asupra raportantelor sume irosite pentru menținerea bazelor militare engleze de dincolo de hotarele țării.

În raport se scot în evidență în primul rând o serie de cazuri flagrante de cheltuieli inutile, dintre care unele considerate a frizînd de-a dreptul absurdul, făcute entru întreținerea acestor baze. Astfel, autorii documentului parlamentar pun în discuție ca: de ce să se mențină la Benghazi, la preț de 2 milioane de lire, un teren

de paradă pentru trupele engleze, care riscă — după cum se știe — ca în scurt timp să nu mai fie aici? De ce să se mai construiască un cinematograf, o sală de biliard și un teren de sport în Cipru? Este indispensabil R.A.F.-ului (aviația) să păstreze la Singapore 115 cîini polițiști a căror întreținere se ridică anual la 1.000 lire de cap? Este admisibil ca la Gibraltar și în alte părți ofițerii și familiile lor să locuiască în apartamente luxoase, construite special pentru ei (9.000 lire fiecare), în timp ce familiile trupei se îngrămădesc în barăci?

Comisia nu s-a oprit însă aici, ci — după cum observă cu iritare ziarul „Times” — „ea și-a lărgit în mod abuziv competența, pronunțînd judecăți de ordin strategic”. Avînd în vedere „demodarea” unora din armamentele clasice, pe de o parte, iar, pe de altă parte, mișcările de masă pentru evacuarea bazelor străine din fiecare țară unde acestea există, raportul consideră că menținerea lor „nu mai este necesară” și că efortul major trebuie depus pentru „mobilitatea trupelor staționate în Marea Britanie, care să poată fi trimise cu maximum de viteză și eficacitate acolo unde s-ar socoti necesar de către statul major”. Comentarii consideră că, pentru motivele arătate, această doctrină ar avea adepți în însuși Ministerul Apărării de la Londra, dar că, în același timp, există cercuri militare și politice care i se împotrivesc. Se arată astfel că nu numai majoritatea liderilor conservatori, dar și lideri laburiști sînt partizani ai menținerii bazelor de dincolo de mare. Argumentul lor este că fără aceste baze militare prezența britanică ar fi periclitată, ceea ce confirmă o dată mai mult că bazele pe teritorii străine nu au atît o semnificație militară, ci reprezintă mai ales un instrument de prelungire a dominației coloniale. Dar, după cum se vede din exemplele citate, oamenii mai lucizi, care au învățat cite ceva din experiența postbelică, sînt tot mai sceptici în privința posibilității de a menține cu forța rînduiriile coloniale perimate. Atît considerentul „demodării” strategice, cît și acela practic că bazele nu pot salva colonialismul de la piere dau temeiuri solide ideii că este necesar să se renunțe la baze militare. Ceea ce vine în întîmpinarea cererilor de mult formulate de partizanii păcii, inclusiv din Anglia, care militază pentru desființarea bazelor de pe teritorii străine, o verigă principală a programului de dezarmare.

I. FÎNTÎNARU

Cinema 1999

„Cît crezi că va mai trece pînă cînd vom putea dărîma al patrulea perete ca să instalăm în locul lui încă un ecran de televiziune?... Dacă am avea al patrulea ecran, am avea senzația că odaia asta nu mai este a noastră, ci a întregii lumi, ar trăi în ea o mulțime de oameni exotici...”

Cunoscutul autor de literatură științifico-fantastică Ray Bradbury plasează eroii cărții sale „451° Fahrenheit”, tradusă și în limba română, într-o lume imaginată în care, în ambianța generală a lucrării, dorința cuiva de a transforma pereții unei camere în ecrane de televiziune este cît se poate de obișnuită. Dar se pare că un astfel de gînd nu mai ține neapărat de domeniul literaturii de anticipație. Paginile revistei franceze „Les Lettres Françaises” au găzduit o discuție a cunoscutului cineast Georges Sadoul cu scenaristul Jacques Polierii pe tema cinematografului de la sfîrșitul secolului nostru. Interlocutorul lui Sadoul amintea, printre noile forme de spectacole filmate, și pe cel „întîm”, care va reuni familia și prietenii într-o cameră ai cărei pereți vor deveni mari ecrane de televiziune. Nu este exclus — afirmă cei doi oameni de artă — ca în viitor spectacolul cinematografic să nu mai țină seama de legile perspectivei: ecranul ar putea să aibă forma unei emisfere plasate deasupra publicului sau chiar a unei sfere; sala de cinematograf se va asemăna în acest caz cu o sală de circ, iar spectatorii, pentru a putea urmări toate imaginile, vor sta con-

fortabil în fotolii turnante. Aceasta pentru spectacolele cinematografice care vor mai avea nevoie de ecrane propriu-zise, căci se pare că așa-numitul „cinematograf al imaginilor virtuale” merită și el să fie luat în discuție: tehnica viitorului propune în locul obișnuitei pinze albe un sistem complet de mici ecrane care ar putea fi dirijate astfel încît să dea impresia că actorii au coborît în sală și se plimbă printre spectatori.

Atît Georges Sadoul cît și J. Polierii au subliniat însă că marile posibilități pe care tehnica secolului nostru le oferă ci-

Ray Bradbury.

nematografului nu trebuie să devină prilejul unor exerciții de virtuozitate gratuită; nu se poate imagina adevăratul viitor al filmului fără o dramaturgie cinematografică care să fie operă de artă și nu un simplu pretext pentru filmare.

M. MIHĂILESCU

Artiștii decoratori eschimoși

La Cape Dorset, pe insula Baffin — în apropierea cercului polar de nord — funcționează o întreprindere ce valorifică arta decorativă a eschimoșilor canadieni. Deși cei mai mulți dintre creatorii populari eschimoși nu știu nici să scrie, nici să citească, sculpturile în piatră și încrustațiile în piele de focă pe care le realizează — sînt adevărate opere de artă. Eschimoșii vin la Cape Dorset, de la distanțe de sute de mile, pentru a se aproviziona cu materialele necesare. Ei lucrează în general în timpul lungilor luni de iarnă. O dată cu apariția primăverii vin la centru cu schițe, după care își execută apoi lucrările. În timpul iernii contactul cu întreprinderea se realizează numai cu ajutorul cursurilor de avioane care transportă lucrările eschimoșilor din cătunele răsfirate pe întinsul zăpezilor.

Întreprinderea a fost creată acum trei ani de James Houston, un tînăr pictor canadian, care, vizitînd regiunea, a rămas puternic impresionat de frumusețea obiectelor de artă populară pe care le-a găsit aici. Dîndu-și seama de talentul deosebit al acestor locuitori ai Nordului îndepărtat, de valoroasele tradiții folclorice locale, el i-a încurajat să creeze cît mai multe sculpturi în piatră, care, în virtutea unor vechi obiceiuri, erau ținute ascunse de ochii străinilor. Potrivit unei alte tradiții, îndeletnicirile artistice erau permise numai bărbaților. Văzînd însă obiecte vestimentare împodobite de femei cu motive decorative încrustate în piele de focă — ocupație așa-zisă neartistică — Houston și-a dat seama de valoarea lor artistică și a început să atragă în activitatea lucrativă și femei sculptori, pictori și gravori.

Subiectele tratate de eschimoșii canadieni sînt foarte variate, fiecare artist dînd dovadă de o puternică personalitate. Scenele înfățișate exprimă setea lor de frumos și le dezvăluie imaginația.

Prima colecție de gravuri, picturi și sculpturi executate de eschimoși a fost expusă în cadrul Festivalului Shakespeare din Ontario — Canada — unde s-a bucurat de un remarcabil succes.

D. BRUDEA

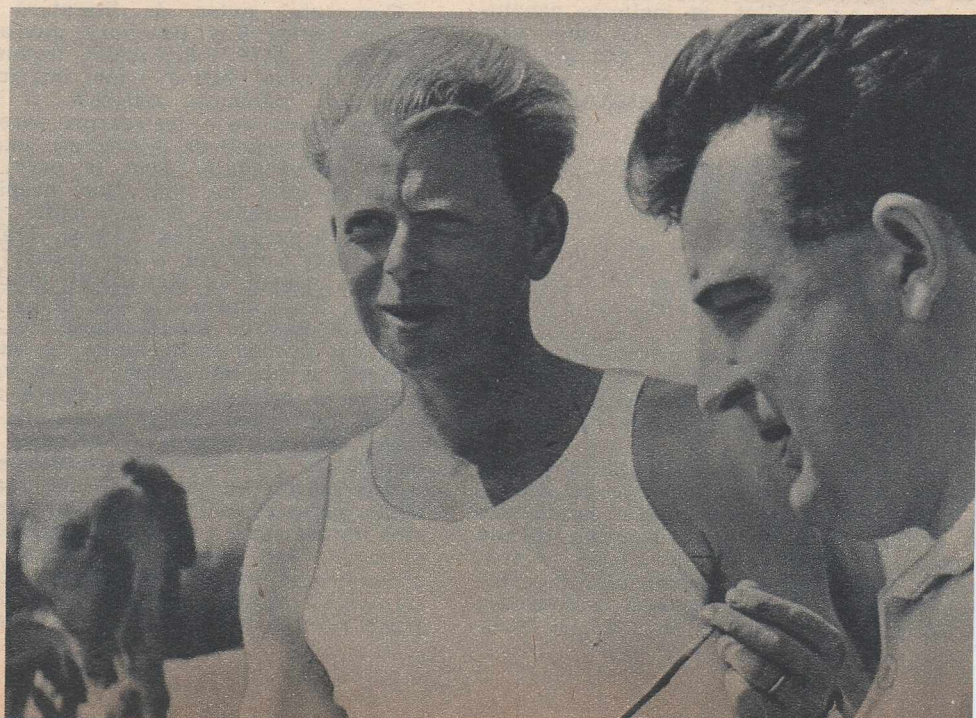

Acum ogorul acesta este auriu și în câteva zile combinele de recoltat porumb vor intra în funcțiune strângând o recoltă bogată, care confirmă pronosticul făcut încă în urmă cu două luni, când a fost realizată fotografia noastră.

TRIPLU INTERVIU DESPRE

Inginerul zootehnist Iulian Constantinescu.

O îndrumare competentă la fața locului e binevenită. Directorul gospodăriei ing. Ageu (dreapta) în timpul uneia din vizitele obișnuite în sectorul zootehnic.

Ceea ce te surprinde cînd pășești hotarul Gospodăriei agricole de stat din Variaș sînt nesfîrșitele lanuri de porumb. În locul varietății pe care o oferă alternanța holdelor de grîu cu culturile de floarea-soarelui, sfeclă de zahăr și grădinile de legume, aici nu întîlnești decît porumb... Un imens cîmp de porumb.

— Altceva nu mai cultivați? — l-am întrebat pe tînărul director al gospodăriei de stat, inginerul Ioan Ageu.

— Porumbul are la noi ponderea principală — ne-a răspuns el — dată fiind profilarea gospodăriei noastre pe o asemenea cultură. Din cele 2.500 ha ale gospodăriei, trei cincimi sînt afectate acestei culturi.

— Și pe restul suprafeței?

— Furaje pentru animale.

Așadar G.A.S. Variaș s-a profilat pe cultura porumbului și pe creșterea animalelor. Scopul acestei specializări este bine definit: Variașul trebuie să devină o fermă de tip industrial, o adevărată „uzină” de porumb și carne, a cărei producție să se mențină la un nivel ridicat, realizînd un preț de cost al produselor cît mai scăzut.

O hartă a zonării agricole a raionului Sinnicolau, pe care am întîlnit-o în birourile gospodăriei, ne-a dezvăluit că Variașul nu este singura unitate agricolă de stat care merge pe această cale. Teritoriul gospodăriei este marcat cu un dreptunghi galben, pe care legenda îl explică astfel: zonă de cereale-carne. Dar dreptunghiuri de alte culori vorbesc despre zone profilate pe alte producții, în funcție de condițiile pedoclimatice specifice fiecărui teren.

Am ținut să aflăm amănunte asupra avantajelor profilării și specializării acestei unități agricole de stat în producția de porumb și carne.

— De ce v-ați oprit numai la porumb? — l-am întrebat pe directorul gospodăriei. Grîul nu „merge” aici?

sau observa că nu mă pot descurca singur. După ce-a trecut și acest an, am ocupat definitiv postul pe care-l dețin acum. Dar mai întîi am fixat împreună jaloanele profilării și specializării gospodăriei.

— Care sînt rezultatele de pînă acum?

— În condițiile climatice nefavorabile de anul trecut noi am reușit, totuși, să obținem o producție medie la hectar de 5.005 kg porumb boabe, la un preț de cost cu 37% mai mic decît cel planificat: am cheltuit cu 423 lei mai puțin pentru producerea unei tone de porumb decît în 1949.

Anul acesta am însămîntat hibridul dublu de porumb, cel mai indicat soluției și climatului de aici, cu sămînța produsă pe lotul nostru semincer. În colaborare cu cercetătorii ai Institutului agronomic din Timișoara, am stabilit cantitățile de îngrășăminte chimice și naturale necesare fiecărei tarlale. Trebuie să menționăm promptitudinea cu care am fost aprovizionați cu îngrășăminte chimice în cantitățile corespunzătoare cerințelor noastre. Aceasta ne-a ajutat foarte mult.

Ceva mai în vîrstă ca Ageu (are 35 de ani), Aron Rosici e un pasionat al tehnicii și al problemelor agricole în general. A venit în gospodărie ca simplu muncitor, fără vreo calificare deosebită. Iar astăzi este tehnician și mecanic șef. Rosici urmărește cu asiduitate tot ce apare nou în literatura de specialitate.

— Ne preocupă — a subliniat Rosici — problema afectării unui număr redus de ore-tractor pentru producerea fiecărei tone de porumb. Multe din problemele mecanizării lucrărilor de cultivare a porumbului sînt rezolvate: aratul, semănatul, prașitul. Tractoare avem suficiente: un tractor revine la mai puțin de 100 ha. Ceea ce ne preocupă însă acum este eliminarea în continuare a operațiilor manuale. Mă gîndesc la rîrit. Acesta va fi curînd înlăturat prin utilizarea unei semănători perfecționate, care introduce în brazdă, cu precizie, la distanța cerută, fiecare bob. Prașilele manuale vor fi înlocuite de ierbicidele produse de combinatele noastre chimice, iar pentru recoltat, chiar din acest an, vom utiliza o combină perfecționată.

Aron Rosici este convins că, peste cîțiva ani, la Variaș (ca de altfel și în celelalte unități agricole din țara noastră) muncile manuale tradiționale care se mai mențin încă vor fi în în-

Ion DRAGOMIR

Fotografiile de Ion GIUCĂ

(Continuare în pag. 17).

În fiecare primăvară distribuția îngrășămintelor chimice se execută cu mijloace mecanizate.

O imagine care vorbește despre a doua specializare a G.A.S. Variaș. Ea reprezintă o parte a construcțiilor din sectorul zootehnic.

ORUMB

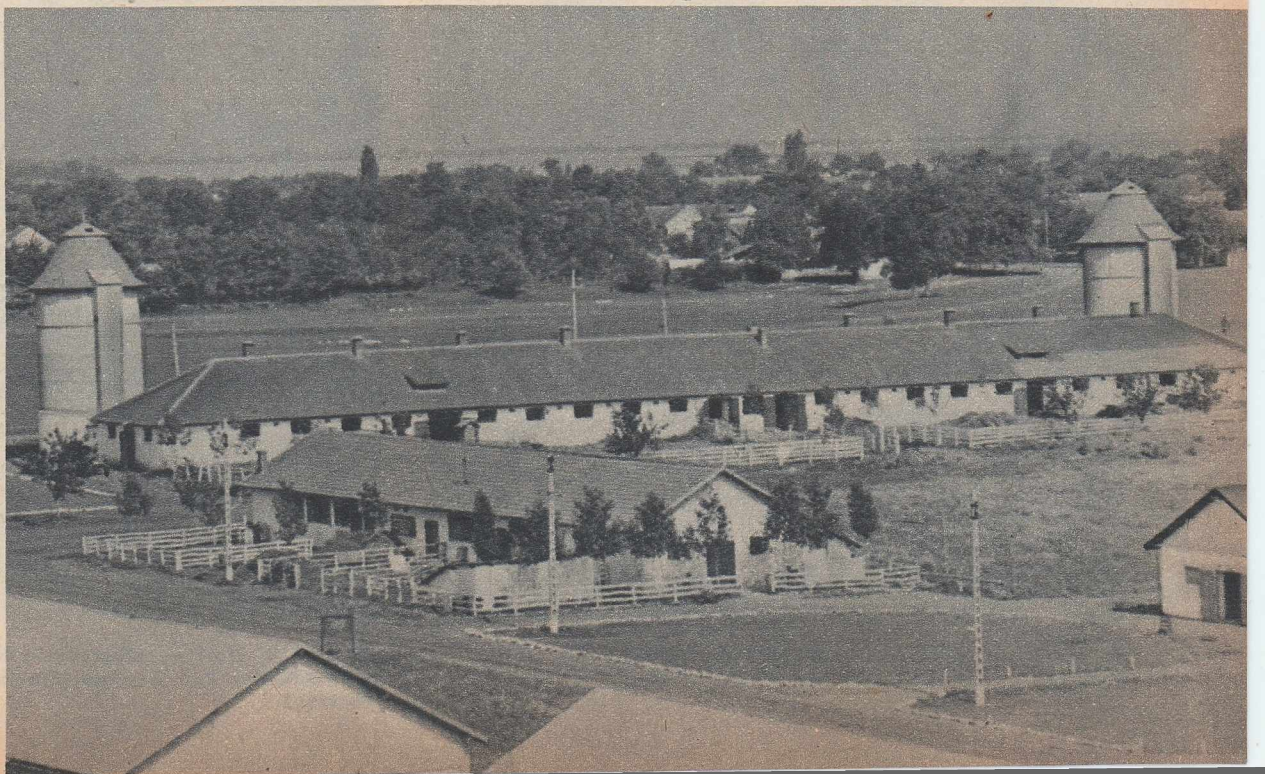
— Ba merge destul de bine — ne-a răspuns el. Dar pentru că solul nostru — de cernoziom — este excelent pentru porumb, am trecut la cultivarea acestei plante lăsînd grîul pe seama altor unități agricole, cu un sol mai indicat culturii respective.

— V-ați asumat o sarcină destul de grea fiindcă porumbul este o plantă pretențioasă.

— Tocmai de aceea ne-a și fost încredințată — ne-a precizat Ioan Ageu. Căci în afara solului adecvat și a dotării tehnice corespunzătoare, avem și experiență în acest domeniu.

Are 32 de ani. Este inginer agronom și a devenit director al Gospodăriei de stat din Variaș cînd nu împlinise 30 de ani.

— Am venit aici ca inginer șef al gospodăriei, în 1960 — și-a amintit Ageu. Director era inginerul Ilie Luca, actualul director al Trustului gostat Sinnicolau. În primul an m-a „urmărit” pas cu pas. În anul următor mi-a zis: „De-acum înainte gospodăria e pe mîna dumitale. Să știi că eu nu mă mai ocup decît de cantină, creșă, club, excursii etc. Răspunzi de bunul mers al gospodăriei”. Și cam așa a făcut, neintervenind decît în cazurile cînd socotea

Acuarela este un gen a cărui faimă este relativ recentă. Ea intră în categoria graficii căci, deși executată cu pensula și nu cu creionul, ea se realizează (ca și desenul sau chiar mai mult decât desenul) printr-o suprafață cu spații goale, în care apare hîrtia, și din pete de culoare. Acuarela devine astfel o armonie compozițională, în care suportul neacoperit joacă un rol important alături de petele de culoare dizolvată în apă, transparente și luminoase, lăsînd astfel să pătrundă prin ele albul de dedesubt al hîrtiei. Această tehnică se aseamănă mult cu cea a laviului, așa încît, în fond, putem spune că acuarela e un laviu colorat, de unde și termenul ce i se dă uneori în franțuzește, de „dessin lavé d'aquarelle”. În trecut, pînă către secolul al XVIII-lea, ea se întâlnește rareori în portofoliile pictorilor și în colecții. Atunci, în Anglia, și în legătură nu atît cu vederile pitorești din natură, cît cu aspectele grandioase ale monumentelor trecutului — biserici și castele — de care poporul englez era foarte mîndru, asistăm la o explozie de entuziasm general la artiști, dar și la tineretul, mai ales feminin, pentru fixarea, în timpul călătoriilor de plăcere, pe carnețele nelipsite în asemenea ocazii, a tot ce izbise ochiul și imaginația călătorilor. Aproape nu există om cultivat care, în tinerețe, să nu se fi dedat la această formă de artă. O știm din conversațiile lui Goethe cu Eckermann.

Și cum, aproximativ tot în aceleași vreme, englezii bogați considerau drept o obligație culturală o călătorie în Italia sau pe Rin, la schițele și crochiurile în acuarelă

**ARTA DE A PRIVI
UN TABLOU**

LUCRĂRI MAI PUȚIN CUNOSCUTE:

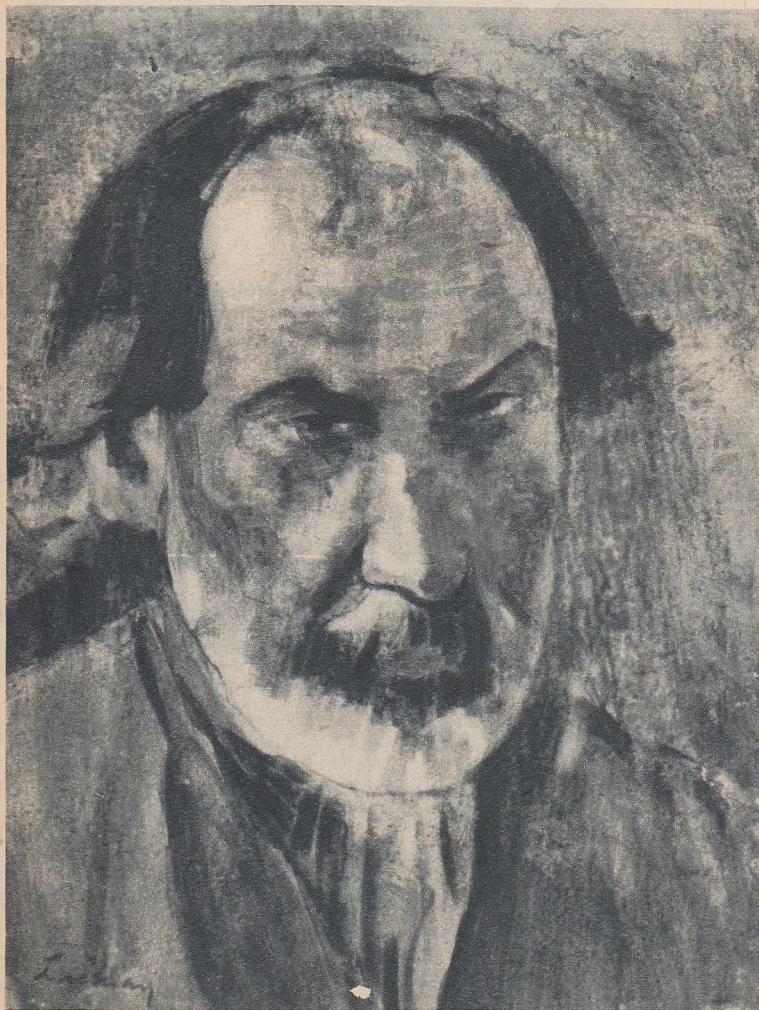
Trei acuarelele de Luchian

de acad. prof. G. OPRESCU

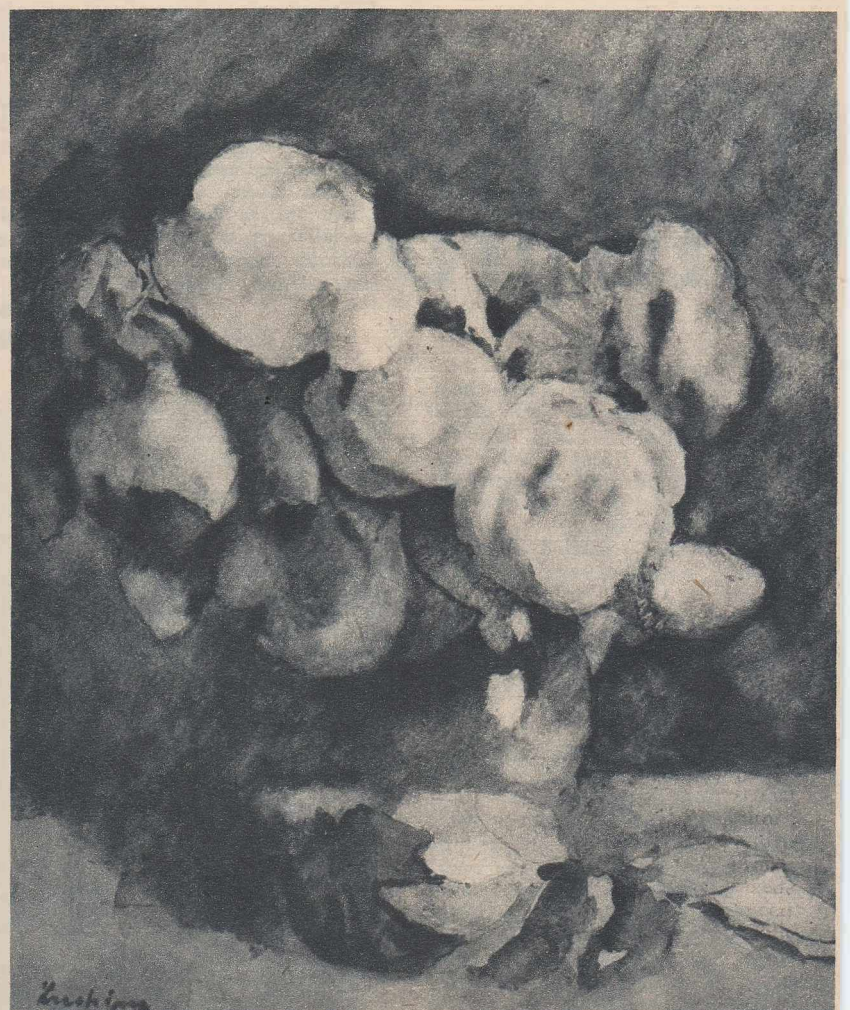
efectuate în patrie se adaugă cele inspirate de splendorile peisajelor italiene sau renane, ori de obiceiurile locuitorilor peninsulei italiice, atît de vii, de pline de umor și sănătoasă veselie, atît de deosebite de cele engleze.

Din Anglia și, o dată cu apariția artiștilor englezi la Paris (ceea ce se întîmplă în primele decenii ale secolului al XIX-lea), acuarela se răspîndește și la francezi, avînd ca punct de plecare aceeași specie de subiecte ca în Anglia: colțuri pitorești, monumente și curiozități ale vieții provinciale. Delacroix, între alții, o practică cu pasiune, mai ales în călătoria lui în Africa, influențat de sugestiile ce-i veniseră de la Bonnington și de la frații Fielding, excelenți acuareliști, cu care este în atît de strînse relațiuni încît cu primul el își împarte o bucată de vreme camera.

La noi, acuarela apare ceva mai tîrziu, dar nu cu mult mai tîrziu decît în Franța, o dată cu venirea din Cluj la București a lui Carol Popp de Szathmary, cel mai umblat prin lumea largă dintre pictorii noștri, avid de subiecte noi și senzaționale, călătorit și continuînd să călătorească cît trăiește, în tot Orientul, dar și în Apus. Din locurile pe care le vizita el aducea totdeauna desene acuareluate, adică într-o tehnică pe care ajunsese să o practice cu o îndemînare care îl face demn de comparație cu cei mai cunoscuți acuareliști din țările pe unde trecuse. E de remarcat însă că în operele pe care le destina marelui public el interpreta acuarelele, executate la fața locului, în cromolitografii lucrate în atelier și executate cam oricum. De aceea, aceste din urmă opere n-au nici o asemănare cu cele rafinate, admira-

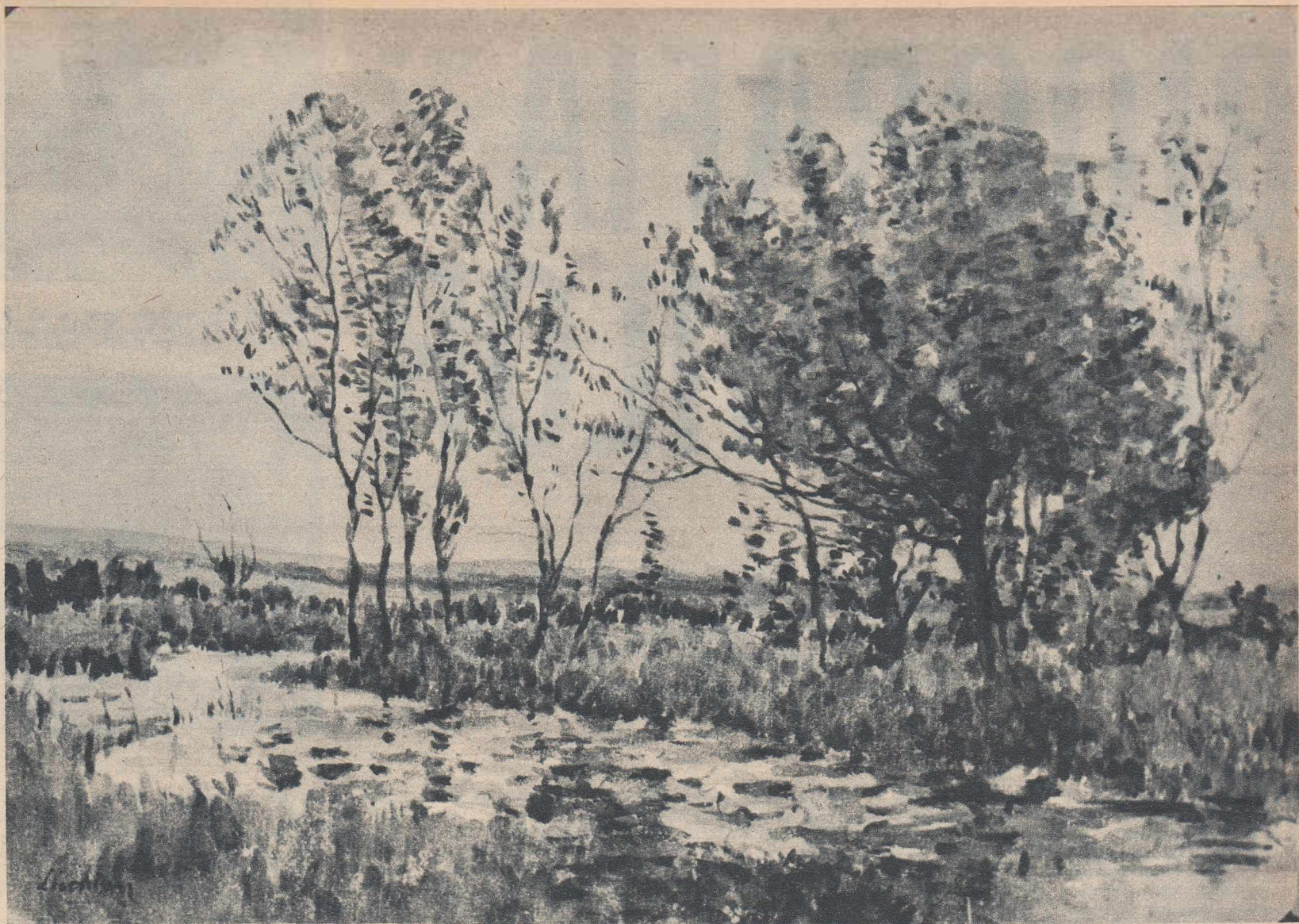

„Cap de bătrîn” — acuarelă — Muzeul de artă al R. P. Romîne (din fosta colecție G. Opreșcu).

„Bucet de flori” — acuarelă — Muzeul de artă al Academiei R. P. Romîne (din fosta colecție G. Opreșcu).

„Peisaj din Iuncă” — acuarela — (colecția d-nei Ionescu-Mihăilești).

bil înțelese, de o frăgezime de colorit rară, pe care artistul le păstra pentru el și le strângea cu grijă și care ne-au rămas după moartea lui.

După el, românii care se ridică la notorietate artistică practică puțin acest gen, pînă ajungem la Grigorescu, admirabil acuarelist. Dar, evident, în puținele opere de acest gen ce ne-a lăsat, amestecate printre marea număr de desene pure, el n-a pus tot interesul și toată pasiunea pe care le pune în desene. Andreescu, incontestabil mare pictor, n-a iubit prea mult desenul, cel puțin așa s-ar deduce după rarele exemplare ce le avem de la el, și încă mai puțin acuarela. Trebuie să ajungem la Luchian ca să întâlnim și la noi un remarcabil acuarelist, călduros practician al acestui fel de expresie, de la care ne-au rămas numeroase opere, unele din ele de o rară frumusețe.

Că Luchian a fost un admirator al acestui procedeu artistic, nu trebuie să ne mire. Nici unul din pictorii noștri, pînă la el, n-a fost curios, ca el, de toate tehnicile și procedeele de expresie care mișunau la finele secolului trecut și găsiseră admiratori și executanți și în Parisul plin de artiști veniți din toate colțurile Europei, tocmai cînd și Luchian se găsea în capitala Franței. Este acea perioadă clocotind de doină mai tuturor tinerilor artiști de a se remarca prin ceva nemaiîntîlnit, mai original, mai atrăgător pentru ochiul vizitatorului de expoziții. Fiecare noutate senzațională, discutată între artiști sau în presă,

și interesa pe Luchian și de multe ori o încerca și el. Acuarela, evident, nu mai era o noutate, dar niciodată pînă atunci ea nu servise la opere atît de importante, de mari dimensiuni, ca la cei din grupul impresionist sau postimpresionist. Luchian adoptă această practică și devine un adept convins și de o îndemnare uimitoare a ei.

Din marea număr de acuarele de înaltă clasă rămase de la Luchian voi prezenta astăzi trei, alese dintre cele mai puțin cunoscute și aparținînd la trei feluri de subiecte: un cap de bătrîn, *Cobzarul Nicolae*, pe care l-a pictat de atîtea ori (în realitate nu cobzar, ci tăietorul lui de lemne), pictat prin 1908 sau 1909; un admirabil peisaj, poate cel mai reușit, mai armonios compus și mai plin de poezie ce cunosc de la Luchian, din colecția doamnei Ionescu-Mihăilești; și un splendid buchet de trandafiri. Acesta și capul Cobzarului fac astăzi parte din Muzeul de artă al Academiei R. P. Romîne și provin din colecția mea.

În opera lui Luchian, ca în opera multor alți artiști, găsim și inegalități. Cele trei lucrări de care voi vorbi sînt însă printre cele mai reușite expresii definitive ale maturității și toate cuprinse într-o epocă pe care o consider a fi între 1905 și 1909. Voi începe cu *Buchetul de trandafiri*, care mi se pare totuși cea mai veche. Într-o ceață foarte delicată gri deschis, care învăluie totul, ne apar florile, fiecare de o altă nuanță de o delicatețe rară, și oala țărănească în care sînt prezen-

tate. E ceva ca văzut în vis, atît în compoziție, cît și în armonia culorilor.

După cum știm, florile au constituit unul din motivele cele mai des și mai cu succes tratate de artist. Pe unele, pe cele mai de la începutul carierei sale, le-a pictat fiindcă le prefera altor subiecte; pe cele de la sfîrșitul carierei sale, care sînt uneori încă mai atrăgătoare, în tonuri mai fragode și în armonii mai calde, le-a pictat de nevoie, pentru că boala îl obliga să șadă în casă, uneori în pat, și era singurul motiv la care putea recurge. Se știe că Cézanne a pictat și el flori ca nimeni altul în vremea lui, însă nîgala și observația de o atenție rară care stau la baza execuției lui îl obligau să lucreze uneori săptămîni întregi la același tablou, din care pricină nu putea avea ca model decît flori artificiale. E tocmai contrariul cu ce ne întîmpină la Luchian, la care ce te izbește este frăgezimea naturală a coloritului, promptitudinea care se ghicește în execuția acestor opere care îi luau probabil foarte puțin timp.

Al doilea tablou este o acuarela reprezentînd cîțiva copaci, unui cu frunza rară, mai către toamnă, într-un teren mlăștinos. În vederea lui, Luchian executase un desen, azi în colecția doctorului Mesrobeanu. Între desen și acuarela definitivă, din colecția doamnei Ionescu-Mihăilești, sînt foarte puține deosebiri. Ceea ce minunează este că aceeași dispoziție de spirit, aceeași putere de imaginație și intensitate de emo-

ție se găsesc și în desenul preparator, și în acuarela definitivă. Nu cunosc în acest gen o operă mai aerată, aș zice chiar mai aeriană, decît această acuarela a lui Luchian. Prin trăsături de pensulă scurte, punctate cu o siguranță rară, el ajunge să redea cea mai desăvîrșită impresie pe care cineva ar fi putut-o avea de la peisajul ce i-a servit de model. O atare operă este demnă să figureze lîngă cei mai mari meșteri ai acuarelei din secolul al XX-lea.

Capul lui Nicolae Cobzarul amintește de forța expresivă pe care Cézanne o pune în picturile sale de aceeași natură. Se simte, în întreaga înfățișare, și mai ales în ochi, un amar iremediabil, ceva care ridică viața acestui om simplu la o gravitate comparabilă cu cea din operele marilor artiști. E cobzar în portretul lui Luchian, dar în realitate este un om care își câștiga viața tăind lemne.

O dată, Luchian l-a pictat și ca tăietor de lemne, dar de multe ori el a văzut în această figură obosită, chinuită, ceva mai mult. Este cunoscută pasiunea pe care unii din lăutarii noștri o pun în momentul în care execută o bucată — și această expresie de pasiune lăuntrică care cere să se exprime în note adînci și tragice a căutat-o Luchian în fața lui, de mai multe ori. Nicolae Cobzarul figurează pînă și în compoziția cu Cheful, dar parcă nicăieri ea nu ne dă o impresie mai adîncă decît în acest tablou.

BIOGRAFIA PULBERILOR

Aceste frunze delicate (sus) și stranii parcă posite din alte lumi (jos) sînt în același lucru: pulbere de fier considerabil

■ CEA MAI TÎNĂRĂ RAMURĂ A METALURGIEI ARE... O VECHIME DE MILENII ■ O VIZITĂ LA INSTITUTUL DE CERCETĂRI METALURGICE ȘI O SCURTĂ INCURSIUNE ÎN TRECUT ■ 1.001 APLICAȚII ALE METALURGIEI PULBERILOR

Metalurgia pulberilor... Chiar împerecherea aceasta de cuvinte poate părea ciudată: cînd spui *metal* te gîndești la ceva rigid, bine „închegat”, iar *pulberea*...

Și totuși pulberile se folosesc astăzi în tot felul de prelucrări: de la ceramici la pigmentii pentru coloranți și la fabricarea cimenturilor. Insușirile pulberilor interesează și chimia farmaceutică. Geografii examinează dimensiunile grăuntelui de nisip din deșerturi pentru a afla cum influențează mărimea sa temperatura solului care se încinge. Studiind straturi fosile ale dunelor de nisip așternute cu zeci de mii de ani în urmă, cercetătorul investighează cu aparate ingenioase grăunțe „bătrîne” de mii de ani, pentru a determina cum s-au format întinderile nisipoase care au luat locul regiunilor fertile. Evident, un asemenea studiu poate sugera soluții și

pentru parcurgerea „drumului invers”: de la pustiu la pămînt înfloritor.

Și pentru că trăim în anii de pionierat ai erei cosmice, nu putem să nu amintim cît de importantă este cunoașterea însușirilor pulberilor de către astronautii care vor coborî pe Lună și care vor verifica primii temeinicia ipotezei că astrul nopții este acoperit de un strat de pulbere fină...

UN FĂURAR GENIAL, CU MILENII ÎN URMĂ...

Să revenim însă pe Pămînt și să amintim că prima care a „folosit” metalurgia pulberilor a fost... natura. De milioane de ani, în cursul epocilor geologice, mase enorme de pulberi din oxizi sau din compuși oxidați au fost comprimate, îndesate la presiuni uriașe în adîncurile pămîntului și apoi încălzite la temperaturi înalte de către

căldura care domnea acolo. Astfel s-au format roci sedimentare și șisturi cristaline pornindu-se de la pulberi depuse an cu an și secol după secol, un strat peste altul. Pulberile „se măreau”, adică cristalizau din nou în anumite condiții de presiune și temperatură. Este de fapt exact ceea ce face metalurgistul în 1964!

Dar nu numai în adîncuri se petrece acest proces. Ghețarii se formează prin același procedeu al presării pulberilor, în cazul de față: zăpada. „Grăunțele” foarte fine de zăpadă se transformă — sub acțiunea presiunii și a căldurii produse prin această apăsare și frecare — în cristalite care se măresc treptat, formînd gheață. La uriașe presiuni care ating 30 de tone pe centimetru pătrat apar acele cristale impresionante care uneori măsoară mai mulți metri și chiar zeci de metri cubi.

Așadar, în natură se pot (și se puteau) oricînd

Știați că metalurgia pulberilor și-a spus cuvîntul și în marea construcție a Partenonului?

Toate piesele care prin metodele metalelor ajung, în cea așa-numită cupă sinterizare, unde temperaturi înalte și pirometrul optic, fost luată în labo-

O ISTORIE

Tehnica pulberilor a avut o istorie agitată, cu urcușuri și coborîșuri, apariții și dispariții care au durat uneori multe secole.

Știm că fierul se obține, azi, prin reducerea minereului care-l conține, iar metalul topit astfel obținut se toarnă în forme. Sînt necesare temperaturi înalte, menținute mult timp cu ajutorul combustibilului (cărbune) și al unei aerări speciale. Dar cum realizau aceasta oamenii cu mii de ani în urmă? De cele mai multe

ori
Di
în
ri
ce
de
de
liz
ar
ti
te
pi
că
să
m

găsi exemple de tehnică a metalurgiei pulberilor. Poate că din observarea unor astfel de fenomene să fi luat „ideea” vreun făurar anonim cu milenii în urmă.

FORMULELE CHIMICE ÎNLOCUIESC FORMULELE SACRAMENTALE

De altfel procedeul — în forma lui „primară” — este întâlnit azi și la unele populații izolate. Iată, de exemplu, un trib din munții Mandara, Camerunul de nord, Africa centrală.

Savanții care l-au studiat nu demult, cu ocazia unor expediții antropologice, au găsit acești oameni trăind ca pe o insulă, fără contacte directe cu nici o altă populație, tehnica metalurgiei pulberilor! Ei strâng magnetita (un minereu bogat în fier) din depunerile pe care le acumulează fluviile și o încălzesc într-un cuptor, cu cărbune; „buretele” format îl fărâmă prin ciocănire cu unelte de piatră, iar pulberea de fier, cu bobul cât firul de nisip, o toarnă în forme de argilă și o presează cu putere. După aceea acoperă oala cu un strat de argilă și o pun în cuptor să se încălzească. (Tehnicienii numesc această operație: sinterizare.) Apoi vasul de lut se sparge, conținutul este lucrat cu ciocanele în foc de cărbune și se făuresc astfel unelte, podoabe, arme de forme minunate și cu tăiș ascuțit.

Etnografii din expediție care au cercetat folclorul, legendele și zicalele acestei populații din inima Africii au găsit ciudate invocări de fenomene și forțe ale naturii, rostite mai ales atunci când se petrece o „împotmolire” a procesului tehnologic. Aceste cîntece sugerează observarea atentă a modului în care s-au format unele straturi în albia râului din care a fost culeasă materia primă (minereul de fier) și înțelegerea faptului că acele straturi s-au format tocmai prin apăsarea și încălzirea pulberii.

Dar acum să părăsim această lume a trecutului și să trecem în laboratoarele și în industria zilelor noastre, unde incantațiile sînt înlocuite cu calcule ingineresti, iar formulele sacramentale rostite de metalurgiștii primitivi le iau locul formulele chimice.

NOUA TEHNICĂ ÎN PRACTICA METALURGICĂ DIN ȚARA NOASTRĂ

S-au împlinit de curînd zece ani de cînd, la București, Institutul de cercetări metalurgice din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, folosind documentația mondială, a elaborat primul său studiu asupra metalurgiei pulberilor. De atunci pînă azi problemele abordate în acest domeniu au fost legate de cele mai urgente nevoi ale practicii metalurgice din țara noastră. Departe de a se mărgini la simple îndrumări metodologice, institutul a întreprins o largă acțiune de promovare a noii tehnici, organizînd o bază de materii prime, fabricînd în laboratoare primele kilograme de pulberi metalice.

În așa-numita fază pilot se produceau aci între două și patru tone de pulbere de cupru pe an. Apoi faza industrială a fost „preluată” de Combinatul chimico-metalurgic Baia-Mare. Din acel moment noii tehnici i s-a deschis un drum larg în producție.

Metalurgia pulberilor și electrotehnica se ajută

I. SABETAY

ARGINTATA

erilor.
re și
ul do-
grafi-
u mil
loade
uti-
e 6000
mai
ceta-
tecau
er cu
aufuri
eau o
pre-

lucrau pentru a-și făuri unelte de care aveau nevoie.

O altă etapă: Grecia antică. Acum 2300 ani pe Acropole se ridica una dintre cele mai minunate construcții arhitectonice pe care le-a cunoscut civilizația umană, Partenonul. Chimii care au analizat câteva cifrile utilizate de cei vechi pentru a „lega” blocurile de marmură între ele au constatat că fierul din care erau făcute cifrele fusese obținut prin metalurgia pulberilor.

Un alt salt în timp și în spațiu: cu secole înainte de venirea europenilor în America, în ținuturile Ecuadorului trăiau incașii. Arheologii au constatat că băștinașii care viețuiau acolo încă mai înainte incașilor foloseau metalurgia pulberilor pentru a obține metale din compuși care se topește foarte greu.

O expediție spaniolă, acum aproape 200 de ani, a fost intrigată de felul în care își procurau metal indigenii din regiunea fluviului Pinto, din America de Sud. Ei pescuiau în fluviu bucăți de metal alb ca argintul, pe care le fărâmau; presîndu-le și apoi încălzindu-le, făureau din aceste bucăți de metal bijuterii și

diferite obiecte decorative. Era platina!

Întorși în Europa cu asemenea bucățele de platină, membrii expediției au trezit un interes deosebit și chimiști vestiți au pornit la prelucrarea metalului, încercînd să-l toarne, dar s-a dovedit imposibil de atins temperatura înaltă la care se topește acest metal. De abia în 1772 se ajunge la platina pură, și aceasta tot cu ajutorul metalurgiei pulberilor.

Apoi metalurgia pulberilor cade din nou în uitare. Iată însă că în jurul anului 1900 se aplică în mod izolat procedeul, de cele mai multe ori cu rezultate nesaîsfăcătoare, pentru obținerea unor metale ca

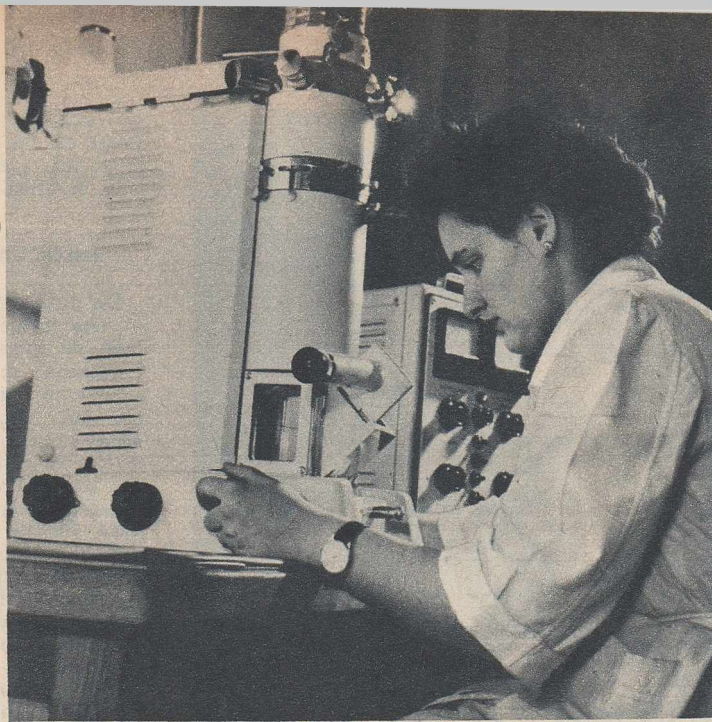
wolfram, molibden, tantal. Dar numai peste 10 ani se poate astfel fabrica firul de wolfram necesar pentru becurile electrice.

În anii în care s-a răspîndit vertiginos tehnica iluminatului cu incandescență — de neconceput fără firele subțiri și rezistente din metale speciale — metalurgia pulberilor a căpătat iarăși „considerația” pe care o avusese de atîtea ori în cursul istoriei. O „reînvier” totuși parțială, căci domeniile de aplicație erau limitate. Abia acum vreo 15 ani ea a început să capete extindere pentru ca azi să constituie unul din capitoarele cele mai promițătoare ale metalurgiei.

BIOGRAFIA PULBERILOR

De data aceasta noul (în fotografie: microscopul electronic de la ICEM) nu înlocuiește vechiul, ci îl completează. Desigur, măririle obținute la microscopul electronic (30.000 de ori) sînt „respectabile”; cu ajutorul lui grăunțele de oțel inoxidabil se transformă, s-ar putea spune, în zgîrie-nori. În schimb microscopul metalografic obișnuit este mai ușor de manevrat și rămîne de neînlocuit în unele analize.

reciproc în dezvoltarea lor: cu ajutorul metalurgiei pulberilor se fabrică miezurile pentru bobinele de inducție, magneții pentru diferite aparate electrice, polii pentru motoarele electrice care alimentează cu energie mii de fabrici, uzine și locuințe din țara noastră.

Industria motoarelor mici, fabricarea ventilatoarelor, a frigiderelor și a instalațiilor de aer condiționat nu ar fi ajuns, poate, la dezvoltarea actuală fără realizarea unor ingenioase piese autoungătoare sau poroase, datorită tot metalurgiei pulberilor. Este interesantă istoria acestei ultime realizări, care arată cum începerea tehnicianului transformă un defect într-o calitate, o deficiență într-un avantaj.

Dat fiind că piesa lucrată prin metalurgia pulberilor este constituită din mici grăunțioare „lipite” între ele, este firesc ca în interiorul metalului să existe goluri, bineînțeles și ele foarte mici: așa-numiții pori. Într-o vreme unii tehnicieni sceptici socoteau că acești pori vor constitui o piedică serioasă pentru utilizarea materialului respectiv (preparat din pulbere de fier, din cupru sau din alte metale). Or, tocmai datorită acestui fapt s-a reușit producerea unor piese care în decursul întregii lor funcționări să nu mai aibă nevoie de ungere! Cum? În „buzunăreșele” minuscule pe care le formează porii se introduce substanța de ungere (uleiul) care alimentează în permanență suprafața de uzură a piesei, astfel că nu mai trebuie unsă din afară. Ea are un „izvor” de ulei de rezervă propriu!

O STRĂVECHE INVENȚIE — AZI

O serie întreagă de piese care nu mai au nevoie de migăloase operații de prelucrare sînt elaborate prin tehnica metalurgiei pulberilor: pinoane, bușe, ghidaje. Mînuitorii strungurilor ra-

pide au primit scule așchietoare pentru prelucrarea metalelor cu viteze mari, iar minerii, unele pentru care nu există stîncă prea dură. Și aici metalul dur s-a obținut prin metalurgia pulberilor.

Este curios cum în două direcții care par diametral opuse metalurgia pulberilor dă roade la fel de bune. Acolo unde se cere să se atenueze frecarea se folosesc materiale autoungătoare despre care am vorbit mai sus. Dar și acolo unde sînt necesare frecări intense, ca de exemplu la frîne, ambreiaje, tot materialele obținute prin metalurgia pulberilor dau rezultate maxime.

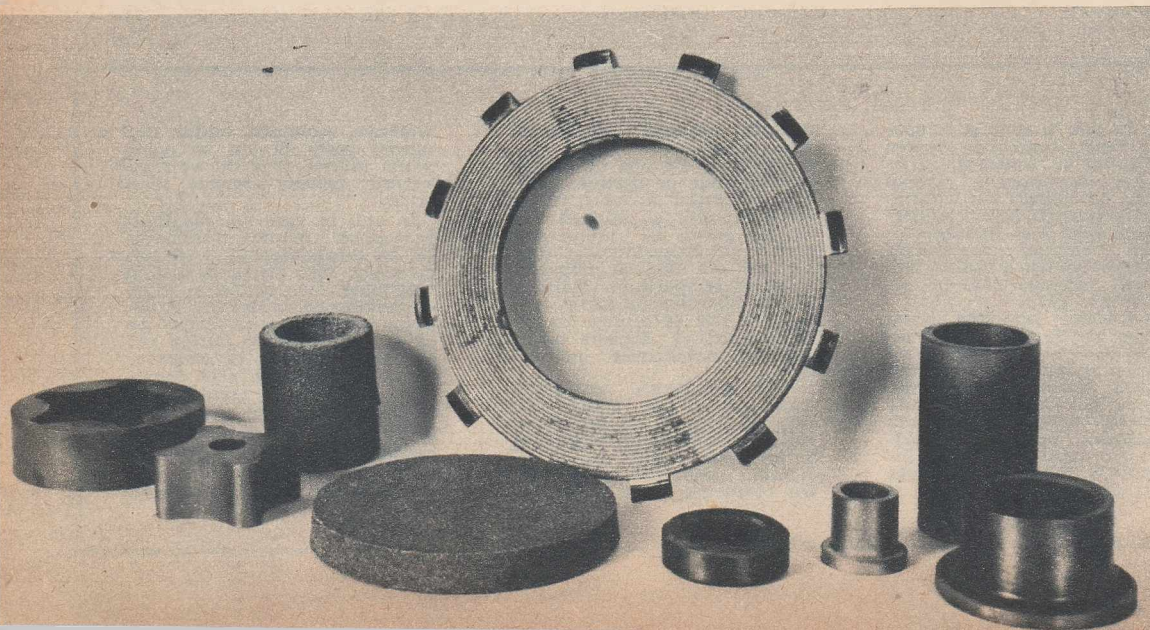
Metalele obișnuite (fier, cupru, aluminiu) stau azi alături de altele mai recent introduse pe scară largă în tehnică (ca wolframul și beriliul) în seria de materiale la a căror elaborare participă această nouă ramură a metalurgiei.

Perspective din ce în ce mai largi se deschid colaborării pe care secția de metalurgie a pulberilor din Institutul de cercetări metalurgice o realizează cu diferite ramuri ale industriei noastre. Uzina „Steagul roșu” din Brașov folosește un mare și variat număr de piese realizate prin această metodă. La „Electromotor” din Timișoara se pune în funcțiune o secție de metalurgie a pulberilor; la uzinele „Unio” din Satu-Mare se creează un atelier pentru bușe din fier și bronz grafitat (benzile transportoare din mine vor beneficia în special de produsele realizate aici).

Industria textilă și cea alimentară, în fine industria petrolului (inele de etanșare pentru instalațiile de foraj) întregesc imaginea diversității de domenii în care pătrunde metalurgia pulberilor — această străveche „invenție” a omenirii, dezvoltată și adaptată condițiilor și cerințelor vieții moderne.

I. SABETAY

Discuri de ambreiaj, bușe, pinoane, piese din aliaje dure, filtre metalo-ceramice... și încă multe altele au ca „părinte” metalurgia pulberilor.

Cornel Bozbiți: „DISPARIȚIA REPORTERULUI SILVĂȘAN”

Cunoscut pînă acum ca un reporter înzestrat (în anii începuturilor experimentase cu succes și versul), Cornel Bozbiți ni se dezvăluie prin prezentul volum ca un prozator pe deplin format pentru modalitatea epică pe care o cultivă. Invederînd un talent veritabil și edificat asupra propriilor resurse, acest mod stilistic fundamental este al unui prozator prin excelență modern, capabil — prin înzestrare și cultură — de a descoperi de pe o bază a simplității, a concentrării și măsurării, virtuțile originale ale epicii, care e în esență dintotdeauna *arta de a povesti*. Fie că recurge, în volumul acesta de debut, la tiparele schiței sau ale nuvelei și fie că va ajunge mai tîrziu la roman, Cornel Bozbiți e, fundamental, un povestitor. De acest lucru își reamintește, în felul ei, oricare piesă constituită, de la cea care dă și titlul volumului, pînă la *Un ceai cald...*, *Fugarul*, *Derbil nu pleacă la oraș* și celelalte.

Spuneam însă că Bozbiți e un povestitor modern, înțelegînd prin aceasta că simplitatea narativă spre care tinde el înseamnă asimilarea unora dintre cele mai verificate cuceriri ale epicii mai noi din țară și de peste hotare. În virtutea însușirii sale fundamentale de povestitor, autorul își clădește invariabil nuvelele și schițele pe temelia unei fîntîmplări care se poate istorisi în puține cuvinte, revelatoare de obicei abia prin urmările ei mai apropiate sau mai îndepărtate: în *A venit o fată*, totul pornește de la sosirea între tractoriștii dintr-o tabără de primăvară a unei fete care le va fi bucutăreașă; în *Melancolie* — de la prezentimentul, adevărat în curînd, al unei plecări din locuri devenite dragi; în *Derbil nu pleacă la oraș* — de la o întîmplare cumplită de acum douăzeci și cinci de ani, cînd eroul, astăzi colectivist, era slugă la un boier ș.a.m.d. Impresia excelentă pe care o trezesc mai toate schițele din volum nu provine însă chiar din aceste fîntîmplări, cu un potențial epic totuși limitat prin el însuși, ci din faptul că autorul le asociază frecvent prezența întregii existente, sensul ei integrator. Totul — într-o viziune am spune cinematografică, concretizată artistic prin tendința spre o sinteză a genurilor, realizată de pe teritoriul epicii, spre potențarea strict funcțională a situațiilor dramatice, prin dialogurile laconice, desfășurate rapid, și finaluri în poantă (*Dispăriția reporterului Silvășan*), ca și spre punerea neostențativă în valoare a dispozițiilor spre lirism, prin situarea narațiunii la persoana întîi, simularea autoironiei în comentariu. Și, în fine, totul se realizează într-o compoziție strînsă, fără nici un fel de abateri de la subiect, cu o mare economie a mijloacelor, într-un stil care ține aproape totdeauna cumpăna dreptă între relatarea voit seacă, rapidă, plină de nerv, și aceea „calofilă” cu măsură, pigmentată de comparații fugare, cu fraze ce se organizează simfonice, cu elemente expresive fruste, selectate inteligent din vocabularul regional ardelean.

Impresia globală e una de veridicitate, de simț acut al actualității socialiste și a ceea ce se organizează în această actualitate după legile frumosului. Că, în marginile discreției epice, Bozbiți e un povestitor-poet și, ca atare, un comentator inspirat al cotidianului socialist, o dovedește faptul, aparent paradoxal, că proza sa nu e populată atît de tipuri, cît de siluete (o excepție poate fi eroul din *Fugarul*), fără ca aceasta să știrbească prin ceva impresia de viață adevărată, purtătoare a unor sensuri majore, pe care o degajă aproape orice nuvelă și schiță din volum. Din acest punct de vedere, cea mai săracă în semnificații — și de aceea apărînd cam naivă — e povestea de dragoste din *A venit o fată*. De asemenea, comentariul e în cîteva rînduri — și pe scurte porțiuni — tern, gazetăresc („Descopăr, ascultînd comentariile prietenilor mei, un sentiment nou, care mă bucură: toate sînt ale noastre! Nu într-o accepțiune îngustă, egoistă” etc.). Însă, dincolo de aceste cîteva abateri, se poate afirma că exigența autorului a funcționat statornic și din plin la alcătuirea primului său volum, toate piesele componente fiind de o ținută care nu e a simplului debut. E o atitudine care îl recomandă și îl obligă în egală măsură pe Cornel Bozbiți în viitoarea-i activitate de prozator.

George MUNTEANU

Ginduri despre artă

DE VORBĂ CU ARTISTUL POPORULUI Nicolae HERLEA

Aici, la noi, ca și la Scala din Milano sau la Metropolitan Opera, la Teatrul Mare ori la Covent Garden, vocea sa amintește ascultătorilor cuvintele lui Beethoven: „muzica trebuie să fie scînteia care aprinde focul în spiritul omenesc”. Căldura și vibrația răscolitoare a glasului său, dublate de expresivitatea jocului de scenă, sînt într-adevăr ale unui creator de mari bucurii umane; cîntul lui Herlea este o scînteie ce aprinde focul în inimile noastre, pentru că, în momentul cînd ni-l dăruiește, artistul ne deschide parcă o poartă către cele mai frumoase lucruri din lume; ne gîndim atunci, într-o secundă, la cărțile noastre cele mai dragi, la tablourile cele mai luminoase, la cîntecele iubite și ne simțim mult mai bogați sufletește.

Dar pentru ca fiecare melodie să ajungă la noi rotundă, cu moliciuni de catifea și scilpiri de diamant, s-au consumat zile și luni de muncă înfrigurată...

- V-am ruga să ne vorbiți despre munca de artist liric, despre strădania de a se de acord cerințele bel-cantoului cu reza firească a vieții interioare a persoanei interpretat.

- Am să vă fac cîteva mărturisiri ce sînt te de o seamă de lucruri asupra cărora am avut prilejul să reflectez în decursul vieții mele artistice. Vedeti, viața mea artă ar putea fi socotită foarte idilică de e cei care pun totul pe seama înclinării cu care te naști, facultăților cu care

te-a înzestrat natura. Cîte au trebuit să se adauge acestora în cei aproape douăzeci de ani de cînd am apărut pentru prima dată în fața publicului! Viața mi-a arătat că pentru a fi un artist adevărat trebuie să muncești necontenit. Așa m-am deprins din primii ani de studiu cu o activitate precisă, iar atunci cînd, pentru un moment, mi s-a părut că-mi lipsește, nu am avut liniște. Dacă într-o zi nu mi-am îndeplinit propriile obligații din planul meu de studiu, mi-am reproșat enorm.

Timpul este prea scurt pentru a putea cunoaște tot ceea ce trebuie să cuprindă cultura unui artist, de aceea mă străduiesc să nu-l risipesc. Această artă înălțătoare care este muzica îți cere s-o iubești total, aproape că nu-i ajunge toată dragostea cuprinsă în inima unui om. Cîtă dreptate avea Schumann atunci cînd spunea că, pentru a-ți prilejui bucurii, arta cere întreaga viață!

Artistul de operă poartă o mare răspundere, aceea a eternizării creațiilor muzicale lăsate de neuitații compozitori ai lumii. El este acela care însuflă viață operei muzicale.

Poate că ascultătorii nu-și dau totdeauna seama că fiecare tălmăcire a unui rol este unică în felul ei. E adevărat că aceeași operă se poate cînta de nenumărate ori, în nenumărate interpretări, dar fiecare dintre noi este dator să-și manifeste în chip creator individualitatea artistică.

- Cum începeți studiul unui nou rol?

- Niciodată n-am putut să mă apuc de aprofundarea unui rol într-o nouă operă înainte de a-mi apropia sensul lucrării, ideile ei fundamentale, personalitatea compozitorului, spiritul epocii în care a trăit.

Fără îndoială că este o muncă grea, complexă, dar la capătul căreia poți avea mari satisfacții.

...Mi-ar fi greu să spun exact cît a durat pregătirea rolurilor din operele în care am cîntat pînă acum. Dorința de a interpreta roluri cît mai multe și variate m-a însoțit încă din primii ani de studii, dar ea nu se poate înfăptui decît într-o viață întreagă. De altfel, concomitent cu pregătirea rolurilor pe care le-am susținut pînă acum în *Paiațe*, *Traviata*, *Bărbierul din Sevilla*, *Carmen*, *Faust*, *Dama de pică*, *Falstaff*, *Don Carlos*, mi le-am apropiat și pe cele din *Rigoletto*, *Bal mascat*, *Lucia di Lammermoor* și *Forța destinului*.

- Dintre eroii asupra cărora v-ați îndreptat în ultima vreme, care vă este mai drag?

- Rigoletto mi-e foarte drag pentru zbu-ciumul lui adînc uman.

Opera cu același nume este, de altfel, incontestabil, una din creațiile cele mai mari ale lui Verdi. El însuși spunea: „Mi se pare că în ceea ce privește efectele dramatice (fără a mai vorbi de calitățile literare și poetice) lucrul cel mai frumos din cîte am pus pe muzică este Rigoletto. El are și situațiile dramatice cele mai puternice, variație, strălucire, viață, patos”.

Rigoletto este un rol greu, de mare întindere. Vocii i se rezervă — ca în toate operele lui Verdi — rolul principal.

Trebuie să mai spun că a da viață acestui personaj înseamnă culmea creației vocale și artistice a unui bariton.

Bineînțeles, aștept cu emoție marea confirmare — întîlnirea cu spectatorii.

Interviu luat de Magda MIHĂILESCU
Fotografie de Traian PROSAN

Ultimo

Inter-un mic cartier situat în partea de apus a Pieței Washington străzile și-au ieșit din minți și s-au fărâmițat în bucățele, denumite „pasaje”. Aceste „pasaje” alcătuiesc unghiuri și curbe stranii. Una dintre străzi se încrucisează cu sine însăși o dată sau de două ori. Cândva, un pictor a descoperit o sursă posibilă de venituri în această stradă: ce-ar fi dacă, străbătând-o, un perceptor înarmat cu o factură neachitată de la magazinul de articole pentru pictură s-ar întâlni cu sine însuși la întoarcere și ar constata că n-a încasat nici un ban?!

Așa se face că, în curând, au început să dea năvală spre ciudatul și străvechiul Greenwich Village o sumedenie de artiști, în căutare de ferestre orientate către miazănoapte, de acoperișuri din secolul al XVIII-lea, de mansarde olandeze și de chirii ieftine. După aceea au importat de pe Sixth Avenue niscaiva câni de tînchea și o sobiță, două, pentru cărbuni, și s-au constituit în „colonie”!

Sue și Johnsy își aveau atelierul în mansarda unei case de cărămidă, cu trei etaje. „Johnsy” era un diminutiv — Joanna — și era de felul ei din California. Cealaltă, Sue, era originară din statul Maine. Se întâlniseră la o masă într-unul din restaurantele „Delmonico” de pe strada a 8-a și găsiseră că gusturile lor în materie de artă, salată verde și manșete erau atât de asemănătoare, încît hotărîseră să închirieze în comun un studiu.

Asta se petrecuse în luna mai. În noiembrie, un străin rece și invizibil, pe care doctorii îl numeau „Pneumonie”, și-a făcut apariția în colonia artiștilor, atingîndu-i pe cîțiva dintre ei cu degetele-i de gheață. Ceva mai încolo, în partea de răsărit a orașului, străinul acesta hain pășea cu și mai multă semeție, făcînd zeci și zeci de victime, dar picioarele lui călcau mai greu prin labirintul străduțelor înguste și năpădite de mușchi ale cartierului Greenwich Village.

Jupîn Pneumonie nu era ceea ce se cheamă un gentleman cu suflet de cavaler. O femeiușcă sfrijită, cu singele subțiat de vînturile californiene, nu prea era un adversar pe măsura bătrînului trîntor cu pumnii roșii și răsufarea scurtă. Totuși, tocmai pe Johnsy o alesese el drept victimă, astfel încît ea zăcea acum, aproape nemișcată, pe patul de fier cu tăblia pictată, și privea prin ochiurile ferestrei olandeze spre zidul casei vecine.

Întro dimineață doctorul o chemă pe Sue pe coridor, făcîndu-i semn cu sprinceană lui sură și zbrîlîită.

— Șansa de a scăpa este de unu la zece — rosti el, scuturînd termometrul, pentru a face să coboare coloana de mercur. Iar șansa asta este dorința ei de a trăi. Obiceiul unora de a se da de partea cioclilor a compromis întreaga știință a medicinei, făcînd-o să pară ridicolă. Prietena dumitale și-a băgat în cap că n-o să se mai însănătoșească. A avea, oare, ceva în cap înainte de a se îmbolnăvi?

— Da, ar fi vrut să picteze într-o zi golful Neapole — răspunse Sue.

— Să picteze? Mofturi! Are în cap ceva la care să merite să se gîndească de două ori? De pildă, un bărbat?!

— Dar ce, un bărbat merită să... O, nu, doctore, nici nu se gîndește la una ca asta.

— Pesemne că e prea slăbită — zise doctorul. Bine, voi face tot ce stă în puterea științei și a propriei mele priceperi. Dar să știi că, ori de cîte ori pacienta va începe să-și numere trăsurile din alaiul ei funebru, va trebui să scad 50 la sută din puterea curativă a medicamentelor mele. Te asigur însă că dacă vei izbuti să-i trezești interesul pentru noile modele de pardesie, îi voi acorda nu o șansă, ci două.

După plecarea doctorului, Sue intră în atelier și udă cu lacrimi un ștergar întrețesut. După care se întoarse în odaia Johnsy și luă din planșeta ei de desen, fluierînd o melodie îndrăcită.

Johnsy zăcea cu fața spre fereastră complet nemișcată sub pătura ce-o acoperea. Su încetă să fluiera, crezînd că prietena ei doarme. Își potrivea planșeta și începu să deseneze în tuș, o ilustrație pentru o povestire ce urma să fie publicată într-o revistă.

Sue desena tocmai o pereche de pantalori eleganți de călărie și-un monoclu pentru fața eroului, un cow-boy din Idaho, cînd au un zgomot slab, care se repetă de cîteva ori. Se repezi așadar spre patul prietenei sale.

Johnsy stătea cu ochii larg deschiși. Să uita pe fereastră și număra — număra în sens invers:

— Douăsprezece... unsprezece... zece nouă... opt... șapte...

Sue privi, curioasă, pe fereastră: ce era de numărat acolo? Nu se vedea decît curte mohorîtă, pustie, iar cu vreo șase șapte metri mai încolo zidul golaș al unei case de cărămidă. O iederă bătrînă, cu rădăcinile noduroase și putrede, se cățara pînă jumătatea zidului.

— Ce se-ntîmplă, scumpa mea? — întrebă Sue.

— Șase — șopti Johnsy, cu glasul stîrnit. Acum cad mai repede. În urmă cu trei zile erau aproape o sută. M-a apucat durerea de cap numărîndu-le. Acum însă e foarte ușor. Uite, mai cade una. Au rămas doar cinci.

— Cinci, ce anume cinci? Spune-i prietenilor tăle!

— Cinci frunze. De iederă. Cînd va cădea ultima, mă voi duce și eu. Știu asta de trei zile încoace. Nu ți-a spus doctorul?

— Să nu mai aud asemenea prostii! protestă Sue, cu disperare în glas. Ce îți gătura ai frunzele veștede de iederă cu înșănătoșirea ta? Va să zică țineai la iederă asta, prostuțo?! Nu mai fi așa nervoasă! Chiar adineori doctorul mi-a spus că șansa de a te vindeca repede este de... ia să-mi adăminești exact cît a spus — da, de unu zece! Păi, e o șansă destul de mare, aproape ca șansa pe care o are orice locuitor din New Yorkului cînd călătorește cu tramvaiul sau trece pe sub o clădire nouă. Încearcă să înghiți nițică supică și las-o pe Sue să termine desenul, ca să se poată duce cu la redacție și să cumpere o sticlută de tonic pentru copilăia ei bolnăvicioasă și nișcotle de porc pentru propriul ei suflet lacom.

— Nu mai e nevoie de vin — rosti Johnsy fără să-și mute ochii de la fereastră. Uite încă una s-a dus! Nu, nu vreau nici suț. Au rămas doar patru. Vreau să văd cum cade ultima, înainte de se-ntunecă. Atunci o să mă duc și eu.

— Draga mea Johnsy — îi spuse Sue, aplaudîndu-se asupra-i — îmi făgăduiești să stai cu ochii închiși și să nu te uiți pe fereastră pînă-mi isprăvesc treaba? Trebuie să predilectăm ilustrațiile astea mîine dimineață. Am nevoie de lumină, altfel aș închide oblonul.

— N-ai putea să desenezi în cealaltă odaie? — întrebă Johnsy, cu răceală.

— Prefer să fiu aici, lîngă tine. Și apoi nu vreau să mai privești frunzele altele.

— Să-mi spui cînd ai terminat, pentru că vreau să văd cum cade ultima — rosti Johnsy, închizînd ochii și rămînînd palidă încremenită ca o statuie. M-am săturat să aștept și să-mi frămînt creierii, vreau să-mă mai simt legată de nimic și să plutesc ușoară în văzduh, întocmai ca una din frunzele acelea ostenite.

frunză

— Încearcă să dormi — zise Sue. Vreau să-l chem aici pe Behrman să-mi pozeze în chip de miner bătrîn. Mă întorc într-o clipă. Nu te mișca pînă atunci.

Bătrînul Behrman era și el pictor și locuia cu un etaj mai jos. Trecut de șaizeci de ani, avea un cap de satir, încununat de o barbă ca aceea a lui Moise de Michelangelo, ce se revărsa de-a lungul unui trup de spiriduș. Behrman era un artist ratat. Vreme de patruzeci de ani minuiuse penelul fără a se apropia îndeajuns de mult de muza lui pentru a-i putea atinge poala rochiei. Totdeauna fusese pe punctul de a picta o capodoperă, dar nu o începuse niciodată. Ani de zile în șir nu pictase altceva decît firme și reclame comerciale. Cîștiga cîte un ban pozînd ca model tinerilor artiști din colonie care nu-și puteau permite luxul de a angaja un model de profesie.

Sue îl găsi pe Behrman în vizuina lui înunecoasă, care duhnea grozav a alcool. Într-un colț al încăperii se afla un șevalet pe care era întinsă o pînză albă și care aștepta acolo de vreun sfert de veac prima trăsătură de penel a proiectatei capodopere. Sue îi vorbi de ideea năstrușnică a prietenei sale și-i împărtăși teama că, fragilă și ușoară ca o frunză cum ajunsesă să fie, Johnsy va cădea la pămînt în clipa cînd își va pierde orice interes pentru lumea înconjurătoare.

Bătrînul Behrman, cu ochii congestionați le băntură, începu să tune și să fulgere, exprimîndu-și disprețul față de asemenea închipuirii neroade.

— Cum?! Există oare pe lume vreo ființă atît de stupidă încît să vrea să moară numai pentru că frunzele cad de pe ramuri? N-am mai auzit una ca asta. Nu, nu vreau să-ți pozez ca miner — dă-mă dracului de Țicnit bătrîn! Cum naiba ai lăsat-o pe biata fată să-și bage-n cap o asemenea prostie? Vai, ărmăna domnișoară Johnsy!

— E foarte slăbită de boală — răspunse Sue. Febra i-a întunecat mîntea, împovărînd-o cu fel de fel de gînduri ciudate. Bine, domnule Behrman, dacă nu vrei să-mi pozezi, treaba dumitale; dar să știi că ești un bătrîn afurisit, un...

— Ești ca toate femeile! — tună Behrman. Cîne-a spus că nu vreau să-ți pozez? Uite, vin cu dumneata. De-o jumătate de oră în-erc să-ți spun că sînt gata să-ți pozez. *Mein Gott*. Nu admit ca în casa asta să zacă bolnavă o ființă atît de cumsecade ca domnișoara Johnsy. Într-o bună zi voi picta o capodoperă și atunci vom pleca de-aici cu oții! Da, da!

Johnsy dormea cînd cei doi ajunseră sus. Sue trase oblonul și-i făcu lui Behrman semn să o urmeze în cealaltă odaie. De-acolo, se uită cu teamă pe fereastră, la vița de iederă. Apoi se privi unu pe celălalt, fără să scoată o vorbă. Cădea o ploaie rece, monotona, amestecată cu lapoviță. Behrman, care purta o cămașă albastră uzată, se așeză în „poza“ lui de miner care se sihăstrește pe o stîncă — stîncă fiind în cazul de față un ceanun întors cu fundul în sus.

A doua zi dimineața, cînd Sue se trezi lupă o oră de somn, o găsi pe Johnsy cu ochii larg deschiși ațîntiți asupra zăbrelelor verzii ale oblonului.

— Ridică oblonul, vreau să văd! — zise ea. Obosită, Sue se supuse. Dar iată că, după ploaia puternică și palele de vînt care-l izviseră toată noaptea, de zid mai spînzura acum o frunză de iederă. Era ultima. Încă verde spre codiță, dar cu marginile lîntate atinse de galbenul putreziciunii, stîrna eroic de o rămurea, cu vreo șase-sapte metri deasupra pămîntului.

— E ultima! — oftă Johnsy. Aseară eram sigură c-o să cadă. Am auzit vîntul. O să cadă astăzi, iar eu o să mor în aceeași clipă.

— Scumpa mea, gîndește-te măcar la mine, dacă la tine nu vrei să te gîndești. Ce-o să mă fac fără tine?

Johnsy însă nu-i răspunse. Nu există pe pămînt singurătate mai cumplită decît aceea a unui suflet ce se pregătește de călătoria spre tărîmul misterios, de departe. Slăbindu-i pe rînd toate firele ce-o legau de viață, inclusiv prietenia, Johnsy rămăsese pradă propriei sale închipuirii.

Ziua se scurse încet-încet, dar chiar către seară frunza aceea răzleață continua să spînzure de zid.

Johnsy porunci ca oblonul să rămînă ridicat, atîta vreme cît mai era lumină pe afară. Frunza de iederă era încă acolo.

Johnsy o privi îndelung. Apoi o chemă pe Sue, care pregătea o supă de pui pe sobița de gaz.

— Am fost o fată rea, Sue! — exclamă Johnsy. Ultima frunză a rămas acolo parcă înadins ca să-mi arate cît de rea am fost. Numai un om păcătos își poate dori moartea. Adu-mi te rog puțină supă și ceva lapte indulcit cu vin roșu, și... ba nu, adu-mi mai întîi o oglindă, apoi pune-mi cîteva perne, ca să mă așez pe ele și să mă uit la tine cum gătești.

Peste un ceas, Johnsy îi spuse prietenei sale:

— Sper că într-o bună zi voi picta golful Neapole.

După-amiază veni doctorul, iar la plecare Sue își găsi un pretext ca să iasă cu el pe coridor.

— Au crescut șansele vindecării — zise doctorul, apucîndu-i mîna delicată și tremurîndă. Cu o bună îngrijire, vei izbîndi. Și-acum, mă duc să văd un alt bolnav, cu un etaj mai jos. Il cheamă Behrman, mi se pare că e un soi de artist și el. Cred că-i bolnav tot de pneumonie. E un om bătrîn și sfrijit, iar criza a fost puternică. Cazul lui e fără speranță, dar astăzi va fi internat în spital, unde-s condiții mai bune.

În ziua următoare doctorul îi spuse lui Sue:

— Prietena dumitale e în afara oricărui pericol. Ai cîștigat. Acum, totul e să fie bine hrănită și îngrijită.

În după-amiaza acelei zile Sue se apropie de patul în care zăcea Johnsy, croșetînd mulțumită un șal de lînă foarte albastru și foarte nefolositor.

— Am ceva să-ți spun, draga mea — începu Sue, cuprînzîndu-i cu un braț mijlocul, cu pernă cu tot. Domnul Behrman a murit astăzi în spital, de pneumonie. A zăcut bolnav numai două zile. Portarul l-a găsit alaltăieri dimineața într-un hal fără hal, în cămăruța lui. Avea ghețele și hainele ude leoarcă și reci ca gheața. Portarul nu și-a putut imagina unde fusese domnul Behrman pe o noapte atît de îngrozitoare. A găsit apoi o lanternă încă aprinsă și o scară mutată de la locul ei, precum și cîteva pensule și o paletă pe care erau amestecate culori — verde și galben. Da, draga mea, uită-te la ultima frunză de iederă de pe zidul din fața ferestrei: nu te-ai mirat văzînd-o că stă neclintită în bătaia vîntului, fără să tremure măcar? Ah, draga mea, capodopera lui Behrman — a pictat-o pe zid, în noaptea cînd a căzut și ultima frunză...

Traducere din limba engleză
de Petre SOLOMON
Ilustrație de Albin STĂNESCU

TRIPLU INTERVIU DESPRE PORUMB

(Urmare din pag. 9)

tregime înlăturate de mașinile moderne, perfecționate, produse la noi în țară.

După părerea inginerului zootehnist al gospodăriei, Iulian Constantinescu, marile avantaje al profilării și specializării Variașului pe cultura porumbului constă în faptul că oferă o bază solidă dezvoltării sectorului zootehnic.

— Anul trecut — a precizat inginerul Constantinescu — circa șaptezeci la sută din producția de porumb a gospodăriei a fost „consumată“ de animale.

Sectorul zootehnic al gospodăriei arată și el o vădită tendință de profilare și specializare. Variașul a și început, de altfel, să fie cunoscut prin crescătoria sa de porci. În maternitățile și îngrășătoriile gospodăriei de stat sînt vreo 12.000 de capete.

— Este cea mai bună investiție a porumbului produs de noi, pe care o face gospodăria — a remarcat în continuare zootehnistul. Din cele 6.000.000 de lei pe care le-am avut anul trecut înscrise la capitolul beneficii, cam două treimi au fost obținute de pe urma creșterii porcilor.

— Sîntem convingiți — a intervenit și directorul gospodăriei — că în cîțiva ani, prin ridicarea producției de porumb și sporirea efectivului de porci la vreo 20.000 capete, vom putea ajunge la beneficii anuale de 10 milioane lei.

Principalul mijloc de valorificare a fermei de porcine o constituie îngrășarea porcilor.

— Sînt cei mai căutați — a observat inginerul zootehnist. Ferma noastră, alcătuită din metiși de Landrace cu York, permite satisfacerea preferințelor oricărui cumpărător. Atît pentru piața internă cît și pentru export, creștem, în funcție de cerințe, porci cu un procent mai mic sau mai mare de grăsime. În patru luni, patru luni și jumătate, porcii noștri ajung la o greutate medie de 110 kg.

— Bănuim că și în acest sector există posibilități de sporire a rentabilității.

— Fără îndoială — ne-a răspuns inginerul Constantinescu. Numai că depindem, pe de o parte, de mărirea producției la hectar și mai cu seamă de scăderea prețului de cost al tonei de porumb, iar pe de altă parte, de industrializarea preparării furajelor. Cînd vom reuși să hrănim animalele cu furaje gata preparate, cu dozaj special și de bună calitate (și aceasta intră în preocupările actuale ale agriculturii noastre), rentabilitatea acestui sector va fi mult mai mare. Fiește, mai concură și alți factori: mica mecanizare în grajduri, taberele de vară (utilizate cu mult succes), păstoritul electric etc.

— Creșteți și alte animale?

— Atenția pe care o acordăm creșterii porcilor nu ne împiedică să avem și o cireadă de peste 1.000 capete bovine. O ținem, mai ales, pentru aprovizionarea cu lapte și cu carne a orașului Timișoara. Cele 400 de vaci cu lapte ale gospodăriei au o producție anuală din cele mai bune pentru rasa bălțată românească: aproape 5.000 litri pe cap de vacă furajată. Ingrășăm și tineret taurin: cîteva sute de capete pe an. S-au obținut sporuri zilnice de 1,200 kg.

Aruncăm o ultimă privire pe harta zonării agricole a raionului Sînnicolau. Fiecare unitate din cuprinsul raionului este încadrată într-un dreptunghi de-o anumită culoare. Fiecare gospodărie de stat își are profilul și specializarea sa, alcătuită din toate, împreună cu celelalte unități agricole din țară, un ansamblu omogen; vorbesc toate de-o agricultură intensivă, specializată și multilateral dezvoltată, în progres continuu.

Ion DRAGOMIR

CELE MAI RAPIDE CURSE

O călătorie începe, în mod obișnuit, cu gara; alfabetul, cu litera A; gama, cu nota do... Atletismul, de când lumea, începe cu alergarea de viteză. Dacă aveți posibilitatea, cercetați un tabel de recorduri. Veți vedea că ABC-ul acestui sport a fost și rămâne alergarea de viteză.

Primele recorduri mondiale la probele de viteză au fost stabilite spre sfârșitul secolului trecut, dar în mod oficial existența lor a fost luată în seamă abia din anul 1912, la Olimpiada de la Stockholm.

Primul record mondial oficial a fost înregistrat la 6 iulie 1912. La această dată Donald Lippincot (S.U.A.) a alergat suta de metri în 10,6 sec. Au trebuit să treacă 8 ani până ce această performanță să fie egalată (Jackson Scholz — S.U.A.). În 1921 Charles Paddock (S.U.A.) a obținut 10,4 sec. Campion olimpic în 1920, Paddock a rămas în istoria atletismului nu numai pentru succesele sale sportive cât și pentru felul, de-a dreptul curios, în care își încheia cursele. În apropierea liniei de sosire Paddock făcea o autentică săritură în... lungime. Recordul său a fost egalat de două ori în 1929, de Eddie Tolan.

Dar cinstea stabilirii unui nou record nu i-a mai revenit unui sprinter din S.U.A. ci unuia din Canada. Percy Williams, în 1930, a fost primul alergător care a înregistrat 10,3 sec. Acest record a fost mai apoi egalat de 6 ori. Interesant că printre coautorii recordului s-au aflat, pentru prima oară, și alți atleți din afara continentului american: olandezul Christian Berger (1934) și japonezul Ryutoka Yoshioka (1935).

Pe tabelul recordurilor urmează seria lui 10,2 sec. Începutul îi aparține prodigiosului Jesse Owens. La Jocurile Olimpice din 1936 el s-a aureolat de faima de a fi primul alergător cu 10,2 sec. pe 100 m (6 iunie). La Berlin el și-a întregit această faimă cu cele 4 medalii de aur, cucerite la 100 m (10,3), 200 m (20,7), lungime (8,06) și 4x100 m (39,8).

Rezultatul de 10,2 a rămas ferm pe tabelul recordurilor mondiale timp de două decenii, având cel mai mare număr de egalări dintre toate recordurile atletice.

După ce timp de 20 de ani 10,2 sec. a rezistat tuturor încercărilor, iată că într-un singur concurs, în 1956, Ira Murchison și Willie Williams (ambii au concurat și la campionatele noastre internaționale) au reușit să alerge 10,1 sec. Până la sfârșitul anului, un al treilea atlet, Leamon King (S.U.A.), a reușit și el 10,1. Aceștia li s-a adăugat în 1959 și Otis Ray Norton.

Se părea că a fost atinsă limita maximă. Dar în anul Olimpiadelor de la Roma, vest-germanul Armin Hary și apoi canadianul Harry Jerome au înregistrat 10,0 secunde.

Cine va fi acum cel care va coborî recordul sub această graniță? Specialiștii atletismului mondial se gândesc la negrul american Bob Hayes, recordman mondial în clasică probă anglo-saxonă de 100 yarzi (91,44 m). Cu recentul său rezultat de 9,1 pe această distanță și fiind seamă și de faptul că a alergat și 10,1 pe 100 m, specialiștii îl văd capabil să realizeze 9,9 sau chiar 9,8 sec. Se mai discută și despre atletul din Venezuela, Horacio Esteves, care recent a reușit un excepțional 10,0, egalând recordul lumii.

Proba de 200 de metri, prin felul ei de desfășurare, a determinat până în cele din urmă stabilirea a două liste de recorduri: a celor obținute în linie dreaptă și a celor realizate în curse cu turnanta întreagă, pe o pistă de 400 m. Până nu demult erau luate în evidență, pe un singur tabel, recordurile ambelor categorii. Așa s-a ajuns la acel impresionant rezultat de 20,0 al lui Dave Sime, în 1956. Dar cum asemenea piste, în linie dreaptă, nu se găsesc în mod obișnuit pe stadioanele lumii, ci mai mult în S.U.A., Federația internațională a „scindat” lista recordurilor.

Printre cei mai recentii recordmani ai lumii pe 200 m cu turnantă se află Andrew Stanfield — S.U.A. Performanța sa de 20,6 sec. (1951) a fost egalată de 6 ori.

Englezul Peter Radford a inaugurat seria lui 20,5 sec. în 1960, după care și-au înscris numele: Stonewal Johnson (S.U.A.), Norton și campionul olimpic de la Roma, italianul Livio Berruti (de 2 ori).

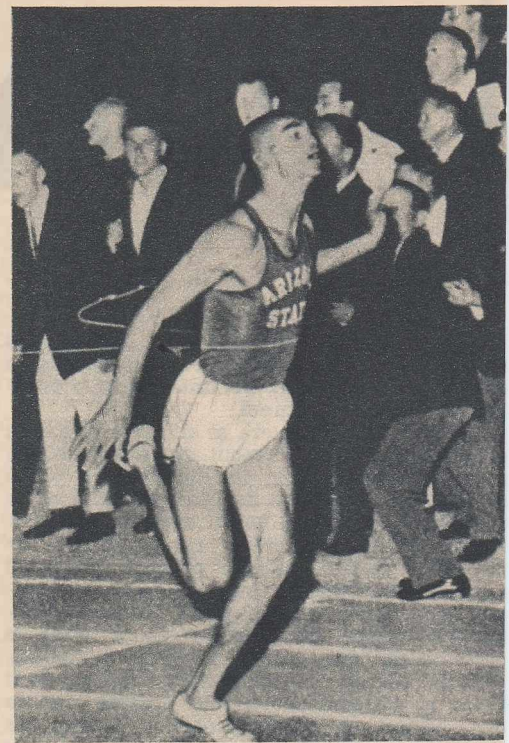
Anul trecut negrul Henry Carr (24 de ani, 1,90 m și 84 kg) a obținut 20,4 sec., dar recordul n-a putut fi omologat pentru simplul motiv că pista a fost mai scurtă cu... 46 de centimetri. S-a revanșat după numai 5 zile, la 22 martie 1963, când a înregistrat pe 220 yarzi (201,18 m) rezultatul de 20,3 sec. Anul acesta, tot pe 220 yarzi, a obținut 20,2 sec. ceea ce înseamnă o performanță de 20,1 sec. pe 200 m. Carr este principalul favorit al cursei de 200 m la Jocurile Olimpice de la Tokyo.

În urmă cu câteva decenii cursa de 400 m era considerată ca aparținând „familiei” semifondului, apoi s-a spus despre ea că este „sprint prelungit”, iar în ultimul timp că este o veritabilă probă de viteză (recordul mondial de 44,9 sec. indică o medie de 11,22 sec. pentru fiecare sută!).

Din istoria acestei probe vom reține câteva momente mai importante: primul record al americanului Reidpath, 48,2 sec. în 1912; 47,0 sec. în 1928 (Emerson Spencer — S.U.A.); apoi o îmbunătățire a recordului cu 0,8 sec. (William Carr — S.U.A.) la Jocurile Olimpice din 1932. Au urmat: 46,1 sec. în 1936 (Archie Williams — S.U.A.) și 46,0 sec. (Rudolf Harbig — Germania și Grover Klemmer — S.U.A.) în 1939 și respectiv în 1941.

Perioada anilor 1940-1952 cunoaște dominația alergătorilor jamaicani (Arthur Wint și Herbert Mc Kenley primii clasai la Jocurile Olimpice de la Londra; George Rhoden și Mc Kenley tot pe primele locuri la J.O. de la Helsinki) care reușesc să coboare recordul lumii sub 46,0 secunde realizând 45,9 (Mc Kenley) în 1948 și 45,8 (Rhoden) în 1950. Americanul Louis Jones îmbunătățește de două ori recordul: 45,4 sec. (1955) și 45,2 sec. (1956).

Finala olimpică de la Roma, în 1960, prilejuiește

Henry Carr (S.U.A.), favorit nr. 1 la Jocurile Olimpice de Tokyo în proba de 200 m plat

o luptă extraordinară între Otis Davis — S.U.A. și Karl Kaufmann — R.F.G. Numai fotografia scrisorii a putut stabili clasamentul probei, dar cronometrele au indicat același rezultat: 44,9 sec.

★

Probele de viteză din țara noastră, în speciile cursele de 100 m și 200 m, au trăit prin doi atleți foarte valoroși: Ladislau Peter (10,6 în 1928 și respectiv, 22,2 în 1927) și îndeosebi Ion Moin unuia dintre cei mai de seamă alergători mondiali în perioada de după război. Recordurile maestrului emerit Ion Moina (10,4 în 1946 și, respectiv, 21,3 în 1948 și 47,8 în 1947) au făcut o adevărată „epocă”. Dacă cel de la 400 m a fost îmbunătățit în 1956, celelalte două s-au „încăpăținat” pur și simplu să reziste tuturor tentativelor. Abia anul acesta doi tineri atleți le-au luat mai serios în primii și, pregătindu-se cu sîrguință, au reușit pași semnificați: Gheorghe Zamfirescu le-a egalat amândouă, iar Valeriu Jurcă l-a corectat apăsător pe cel de la 200 m, reușind 21,0 secunde performanță cu răsunet internațional, egalată cadrul Spartachiadei republicane și de Zamfirescu. De curind și granița celor 21 de secunde a fost trecută, cel care a străbătut-o fiind Jurcă cu 20,9 sec. Considerăm însă acești pași ca un început fiind siguri că nu va trebui să îmbătrănim aceste tînd îmbunătățirea lui 10,4, 20,9 și 47,5 sec.

Romeo VILAR

Gheorghe Zamfirescu, câștigătorul probelor de 100 și 200 m plat din cadrul Spartachiadei republicane.

Otis Davis (S.U.A.) și Karl Kaufmann (R.F.G.) la Jocurile Olimpice de la Roma, unde acele cronometrele au indicat 400 m plat 44,9 pentru ambii concurenți (nou record mondial)

UN LUTIER ROMÂN: REMUS MACARIE

Am citit în „Flacăra” nr. 25/1964 o prezentare a marelui constructor de viori Nicola Amati, apărută la rubrica „Dialog cu cititorii”. Acest articol mi-a sugerat ideea de a aminti pe aceeași cale despre un valoros constructor de viori român — Remus Macarie.

Remus Macarie s-a născut în anul 1878 în comuna Tîfești de pe râul Putna, lângă Mărășești, raionul Panciu. Tatăl său era un gospodar modest, iar un frate al său, Gheorghe, a fost mecanic de locomotivă. După ce a învățat clasele primare în comună, familia sa, dispusă să facă sacrificii pentru a-l ține la învățătură, l-a trimis la București. A urmat învățământul mediu, după care a studiat științele naturale. După absolvire a intrat în învățământ, fiind numit mai întâi la Tirgoviște, apoi la Turnu-Severin, iar din 1909 transferat la liceul de băieți din Pitești. Aici a locuit în mansarda clădirii destinate ca locuință directorului școlii, pînă în 1925, cînd, la vîrsta de 47 de ani, a murit.

Om de cultură vastă, avînd cunoștințe temeinice în domeniul muzicii, Macarie își dorea din tot sufletul o vioară de construcție italiană. În acest scop el a plecat în vara anului 1908 în Italia. Dar vioara pe care l-a construit-o atunci un lutier dintr-un oraș de lângă Cremona nu l-a mulțumit. Pornind spre țară, s-a oprit la München. Acolo s-a întîlnit cu prietenul său, Constantin Albu, azi pensionar octogenar, domiciliat în Pitești, la rîndul său iubitor de muzică. Albu l-a recomandat celui mai bun constructor de viori mîncenez, Morassi, care l-a primit în atelierul său, unde într-o lună Macarie a construit prima lui vioară, de care patronul a rămas încîntat.

Cumpărîndu-și sculele necesare, spre sfîrșitul lunii septembrie 1908 Macarie se întoarce în țară, hotărît să se dedice luteriei. Revine la Pitești și, în mansarda clădirii unde locuia, își organizează un mic atelier. Începe apoi o muncă titanică, științele naturale mergînd mîna în mîna cu noua pastune. Cunoștințele profesionale l-au înlesnit alegerea arborilor de rezonanță. Pornind pe jos sau călare, de la Curtea de Argeș în sus spre crestele Făgărașului, se oprea la umbra și tulpina fiecărui pălîn sau moldă a căror înfățișare îl dădea semne că lemnul lor are rezonanță. Arborii erau tălași și aduși în curtea liceului din Pitești. Retezat după nevoi, lemnul era apoi urcat în podul de la mansardă, unde Macarie, ajutat uneori și de prietenii,

construit în timpul vieții sale 76 de viori, 4 viole și 4 violoncele. Falma viorilor construite de Macarie a trecut hotarele țării. În muzeul „George Enescu” din Liveni-Dorohoi se găsește și astăzi vioara construită de Macarie special pentru marele nostru muzician, vioară cu care Enescu a cîntat la Paris și în alte orașe ale lumii.

La Pitești, dintre viorile construite de Macarie se mai află șapte exemplare în posesia unor iubitori de muzică, precum și încă două viori, o violă și un violoncel, în posesia școlii medii nr. 1 „Nicolae Bălcescu”.

Pe lângă execuția ireproșabilă, în care excelează eleganța și simplitatea construcției, viorile lui Macarie se mai caracterizează prin greutatea lor redusă, densitatea lemnului din care sînt construite și lacul lor deosebit — calități ce contribuie toate la obținerea unei rezonanțe excepționale.

Ion CRUCEANĂ
funcționar, Pitești

ÎN LUMEA MEZONILOR

„Ce este materia mezigică”?

Mioara DURA
Ieși

Răspunde ERWIN FRIEDLÄNDER, membru corespondent al Academiei R.P. Romîne de la Institutul de fizică atomică al Academiei R.P. Romîne.

După cum se știe, cercetările din ultimele două decenii au pus în evidență existența a numeroase specii de particule „elementare” noi, în mare majoritate instabile (adică suferind transformări spontane în alte particule, după o viață de o durată mijlocie extrem de scurtă). O importanță clasă de particule de acest gen o formează mezonii. Ei își datoresc numele faptului că primele specii descoperite aveau o masă intermediară între cea a electronului și cea a protonului (constituenții stabili ai nucleelor atomice).

În prezent se consideră însă că apartenența unei particule la familia mezonilor nu e determinată de masa ei, ci de alte proprietăți fizice, în special de capacitatea ei de interacție cu cîmpul de forțe nucleare. Din acest punct de vedere, primul „mezon” descoperit, denumit inițial mezon miu, sau pe scurt muon, nu mai este astăzi considerat mezon, în timp ce, de exemplu, particule recent descoperite, a căror masă este cam cu o treime mai mare decît a protonului, sînt considerate mezonii.

Se cunosc atît mezonii neutri, cît și mezonii încărcăți cu sarcini electrice pozitive și negative. Existența acestora din urmă a ridicat problema dacă nu cumva, în timpul vieții lor scurte, acești mezonii pot lua locul electronilor din atomi, formînd niște „atomi mezigici” sau, cum li se spune mai corect, „mezoatomi”. Încă din 1949 asemenea mezoatomi au fost observați în experiențe reclamînd o mare măiestrie (muonii — „mezonii” de cea mai mare longevitate — trăiesc abia cîteva milionimi de secundă!).

Studiul mezoatomilor prezintă pentru știință un interes deosebit. Cum mezonii sînt mult mai grei decît electronii, ei descriu în jurul nucleului orbite cu raza mult mai mică decît aceștia. Drept urmare, mezonul se află o parte din timp chiar în interiorul nucleului.

Observațiile făcute asupra comportării mezoatomilor (în care un electron e înlocuit de un muon) a dus la importante concluzii atît cu privire la dimensiunile și structura nucleelor atomice, cît și cu privire la proprietățile muonului.

În 1957 fizicianul american Alvarez a observat pentru prima oară formarea de mezomolecule de hidro-

gen în care unul din nuclee este de hidrogen obișnuit, celălalt de hidrogen greu (deuteriu), iar unul din electroni este înlocuit cu un muon. Într-o asemenea moleculă, cele două nuclee se află la o distanță de 200 de ori mai mică decît într-o moleculă obișnuită (cu electroni). În aceste condiții poate avea loc, la temperaturi relativ joase, reacția de fuziune a hidrogenului greu cu cel ușor, ducînd la formarea de heliu.

Este una din reacțiile termonucleare care în condiții obișnuite decurg numai la temperaturi de milioane de grade (de exemplu în explozia unor bombe cu hidrogen). Muonul nu face decît să catalizeze reacția de fuziune, el este remis în stare liberă și este în principiu capabil să ia locul electronului în altă moleculă, unde poate din nou cataliza fuziunea. Numai viața sa scurtă (pînă la dezintegrarea sa spontană în electroni și neutrini) face nerentabilă folosirea muonilor pentru producerea de energie prin reacție de cataliză „în lanț”.

Atenția fizicienilor este continuu îndreptată spre observarea unor eventuale particule cu o viață mult mai lungă, care să poată servi drept catalizator eficient în reacția de fuziune. Pînă în prezent toate încercările de a observa asemenea particule au rămas însă fără rezultat.

CINCINAT PAVELESCU

„M-am bucura să găsesc în „Flacăra” unele aspecte din viața și opera lui Cincinat Pavelescu”.

Ion CHESNOIU
Mediaș

Răspunde EUGEN LUCA,
critic literar.

S-a născut în comuna Milcov din fostul județ Rîmniceu-Sărat, în 1872 și a murit în 1934. Magistrat de carieră, Cincinat Pavelescu, conducător într-o vreme al publicației *Brașovul literar și artistic*, e în poezie un îndepărtat discipol al lui Macedonski. Un discipol care posedă arta zicerii versului, are o generație bogată, cam teatrală, dar căreia îi sînt străine atît gravele preocupări ale maestrului cît și

tonul său sacerdotal. Cincinat Pavelescu practică o poezie galantă, de album, și se dedă totodată unei susținute activități epigramistice. Ca autor de madrigaluri, epitalamuri, serenade și romanețe, dovedește curiozitate și o anume grație. Aceasta explică, de altfel, largă popularitate de care s-au bucurat versurile sale printre cititorii dintre cei mai diverși. Cui, în acea vreme, nu-i erau familiare aceste versuri:

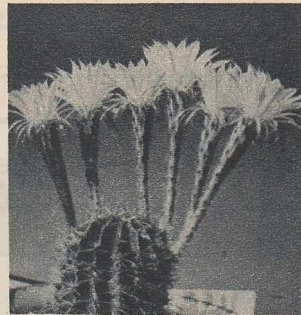
„Îți mai aduci aminte, Doamnă?
Era tîrziu și era toamnă
Și tremurau se-nfiorau
Și tremurau în vîntul serii
Ca niște fluturi chinuți
Din țările durerii...”

Capabil să exprime uneori sentimente mai adînci cu un aer degajat, dovedind alături — în *Pescuitorii de perle*, în *Corbii*, bunăoară — „o puternică invenție fantastică” (G. Călinescu), extrăgînd „din ago-

niile sentimentale atît cît trebuie glasului său de metal să vibreze o emoție stăpînită dar comunicantă” (Perpessicius), Cincinat Pavelescu privește însă nu o dată poezia în spirit diletant, ca un amuzament. Activitatea sa epigramistică e în acest sens concludentă. Epigramistul își risipește verva ca un amfitrion ospitalier, care vrea să facă plăcere invitaților săi. De aceea adesea simte nevoia să facă spirite și pe seama sa (multe dintre epigramele lui Cincinat Pavelescu au ca laitmotiv celebra lui calviție), să angajeze spectaculoase dueli și e gata chiar să improvizeze banalități, uneori de o flagrantă trivialitate, pe rime date. Nu e mai puțin dăvîrat, însă, cît lui Cincinat îi datorăm cîteva spirituale epigrame, al căror interes depășește cu mult ocazia care le-a prilejuit apariția. Aceasta, bunăoară:

„A scos în fine Cincinat
Volumu-atît de așteptat
Și critica s-a și rostii:
— E foarte bine tipărit!”

ȘASE FLORI DEODATĂ

Am surprins în obiectivul aparatului meu fotografic — pentru „Flacăra” — momentul cînd și-au deschis simultan petalele cele șase flori ale unui cactus. După cum se știe, este destul de rar cazul cînd această plantă exotică înflorește și mai ales cînd dă un număr atît de mare de flori. Cactusul acesta aparține unei familii din Blaj.

Gh. AVIȘARU
Stațiunea experimentală
hortiviticolă, Blaj

GAMBIA

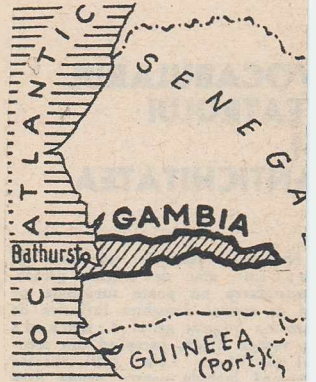
„Doresc să aflu unele date despre Gambia — țară din Africa — care la 18 februarie 1965 va deveni independentă”.

Petra FALCOȘ
Chirnaogeni, reg. Dobrogea

Răspunde VASILE INOAN,
ziarist.

Pe harta Africii această țară apare ca o fîșie îngustă de pămînt, lungă de 480 km și lată de 20-25 km, care pornește de la tîrmul atlantic al continentului și se întinde de o parte și de alta a cursului inferior al fluviului Gambia, fiind mărginită la nord, est și sud de statul Senegal. Gambia cu cele cîteva insule care îi aparțin are o populație de aproximativ 300.000 de locuitori, în majoritate africani. Sub denumirea de Gambia sînt cuprinse colonia propriu-zisă, cuprinzînd insulele (66 km²), și protectoratul, format din fîșia de pămînt de pe malurile fluviului (10.302 km²). Capitala țării, orașul Bathurst, număra în 1960 circa 20.000 de locuitori. Alte localități mai importante sînt Bassa, Brikama, Jamina, Kamuna.

Teritoriul străvechi, Gambia este în același timp și una dintre cele mai înăpoiate țări ale lumii. Cucerită de colonialiști în urmă cu trei secole și jumătate — în 1604 — această țară a rămas la stadiul unei economii agrare. Toată industria ei

se reduce la cîteva întreprinderi meșteșugărești. Populația, analfabă în proporție de 99 la sută, se ocupă de cultura arahidelor, a orezului, nucilor de cocos și a altor citor specii de plante. Ele se exportă cea mai mare parte în Anglia, pr intermediul companiei „Gambia O seeds Marketing Board”, care d ține monopolul în acest domeniu. În ultima vreme nemulțumir populației băștinaș față de statul de colonie și protectorat britanic impus țării a luat amploare.

Partidul Progresist al Poporului care luptă pentru cucerirea independenței țării, a obținut în alegerile din iunie 1962 majoritatea locurilor în Camera Reprezentanților. Ca urmare, liderul acestui partid, David Jawara, a devenit prim-ministru, iar la sfîrșitul lunii iulie a.c. a condus în această calitate delegația Gambiei la Conferința la Londra, unde s-au desfășurat tratative pentru acordarea independenței acestei țări. După cum se știe, la conferință s-a hotărît ca Gambia să devină independentă la 18 februarie 1965, rămînd în continuare membră a Commonwealthului.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corecteze: Franciska Lazăr, elev Pitești, str. Smeurei nr. 67: teme diverse; Mariana Andreescu, elev Pitești, str. Cîmpineanu nr. 6, bl. sc. C, ap. 3: ilustrate; Dumitru Hondrea, laminator, Hunedoara str. Severin nr. 23: teme diverse; Alex. Hidi și Dumitru Moșoan Hunedoara, Căminul muncitor nr. 4, et. VII, ap. 80: radioteorică, ilustrate; Lucia Joja, Sibiu Piața Gării nr. 6: teme diverse; Marieta Moise, elevă, Buzău, s. Banghereanu nr. 41: ilustrate; Gh. Gănescu, student, com. Sălcuța. Tr. Măgurele: teme diverse; Viorica Micu, elevă, Focșani, s. Oborul de vite nr. 3: cinema, m. zică ușoară, ilustrate; Rodica Pănescu, elevă, Bacău, str. C. Neșu nr. 12: teme diverse; Marcy R. manciuc, elevă, Focșani, str. Ecaterina Varga nr. 10: cinema, m. zică ușoară, ilustrate; Came Constantin, Ploiești, str. Bărcăne nr. 29, ap. 3: teme diverse; Mioara Oteanu, învățătoare, com. Căcov nr. Oravița: pedagogie, ilustrat Eugen Popescu, elev, Lugoj, s. Titulescu nr. 70: literatură, m. zică, sport, ilustrate; Marin Rotău Moreni, str. Erupecii nr. 76: ilustrații; Mihai Croitoru, student Bogteni-Paşcani, str. Ion Cădean nr. 19: teme diverse; Dan Florescu, Timișoara, str. Nicolae vici nr. 9: teme diverse, ilustrații; Marcel Căhniță, elev, I. 2, șos. Bucium nr. 36: sport, ilustrații; Dumitru Tăutu, elev, Brăil fundătura Focșani nr. 2: ciner ilustrații; Valentin Wolf, str. gar, Ploiești, bd. Republicii nr. 241: sport, ilustrate; Lilia Mateescu, elevă, Cîmpina, str. J. Kogălniceanu nr. 38: ilustrate; Daniela Petrescu, contabilă, Cîmpina str. M. Kogălniceanu nr. 3: ilustrate.

CONSTANTIN STURZU, Iași. Iată răspunsurile și la ultimele dv. întrebări:

Amatorii fotografi pot să-și dezvolpeze și să-și copieze filmele folosind chimicalele existente în comerț: pentru dezvoltare — „Metol hidrokionon”; pentru fixare — „Fixator”. Filme de toate gradările necesare unui amator se găsesc de asemenea în comerț. În ce privește greutatea dezvoltării, dar mai ales a copierii unui film color, nu vă putem spune decât că stadiul în care a ajuns tehnica mondială în acest domeniu — deși avansat față de cel antebelic — nu permite încă o prea mare simplificare a procesului de reproducere fotografică în culori. Aceasta nu înseamnă însă că un amator nu poate realiza asemenea fotografii. Pentru fotografierea propriu-zisă nu necesită nimic special: aparatul obișnuit și un film color negativ; este însă obligatorie o expunere corectă, altfel nu se obțin culorile exacte. În ce privește dezvoltarea și copierea, aceste lucrări se fac numai în unitățile care au secții speciale pentru color.

Despre trucaje în cinematografie s-au scris și se vor mai scrie multe lucruri. Nu cunoaștem însă nici o carte specială cu această temă și nici nu am aflat că s-ar pregăti undeva o asemenea lucrare.

MARIAN CARAIVAN, Craiova. În revista noastră nr. 27 din 4 iulie am publicat un reportaj având ca temă dezvoltarea unor orașe din cimpia Dunării. Reportajul cuprinde și un capitol despre Turnu-Măgurele, inclusiv un succint istoric al orașului.

VESICĂ MIODRAG și MYKY JIGALOV, Reșița. Pentru a cunoaște viața lui Mark Twain vă recomandăm să citiți volumul „Vorbec din mormânt” de Mark Twain (Editura pentru literatură universală), precum și lucrarea „Mark Twain sau aventurile umorului” de Petre Solomon (Editura tineretului). Adresele — când vă va veni rândul!

GRIGORE MARCU, Zalău. Nu am aflat despre nici o semnificație deosebită, și mai ales de una isto-

rică, a cozonacilor moldovenesti. Știm doar că sînt gustoși — și acți. Dar, așa cum am mai anunțat și în alte împrejurări, nu publicăm rețete culinare. Ne pare rău, deci, că nu vă putem da alt sfat decât să căutați fie o carte de bucate cât mai completă, fie să apelați la o gospodină pricepută.

VICTOR CHICIOARGĂ, Galați. Aveți dreptate. În reportajul „Se naște o nouă industrie”, apărut în nr. 31 al revistei noastre, e vorba despre un sudor Augustin Balcu — și nu un sondor, cum a apărut datorită unei greșeli de corectură. Prin aceasta facem cunoscută rectificarea. În ce privește cutremurul din noiembrie 1940 de care ne întrebați, cauzele sale au fost mișcările scoarței terestre produse în zona munților Vrancei, focarul seismic aflîndu-se la o adîncime de circa 150 km de suprafața solului. Bineînțeles că nici acest cutremur — ca și altele — n-a putut fi prevăzut. Cea mai importantă clădire distrusă cu acel prilej — cutremurul a fost în unele puncte de gradul 9! — a fost blocul Carlton din București. Distrugerii mai grave s-au mai petrecut în orașele Panciu, Focșani, Galați ș.a.

ADRIAN DINESCU, București. Vă mulțumim foarte mult pentru dragostea ce ați dovedit-o față de revista noastră trimițîndu-ne o schiță pentru coperta numărului nostru festiv închinat zilei de 23 August. Din păcate însă, noi nu am putut folosi schița dv. Cauzele sînt: 1) Motivul Coloanei fără de sfîrșit a lui Brîncuși l-am utilizat în coperta numărului nostru de 1 Mai (și, de altfel, a apărut și într-un placat de 23 August); 2) schița dv. ne-a sosit mult prea tîrziu, la ora cînd coperta noastră festivă se afla sub tipar.

VASILE RUSU, Aiud. Pescărușii nu sînt vînați și nici mîncăți pentru simplul motiv că nu sînt comestibili: carnea lor are un gust foarte neplăcut. Nu cunoașteți proverbul care spune că „nu tot ce zboară se mîncă”?...

V. SILVIAN

DE LA CORESPONDENȚI

Wist... (Al. Bîlbu, Brașov)

Omagiu. (Florin Țaga, Bîrlad) →

Primii pe faleză. (Fr. Nuss, Sibiu)

Bogate în vitaminele A, D, și F, produsele DOINA asigură curățirea, tonificarea și hrănirea epidermei

DORIȚI UN TEN FRUMOS?
FĂRĂ ÎNDOIALĂ!

Pentru a-l avea,
este nevoie
să-l îngrijiți!

Laptele nutritiv vitaminizat
DOINA

și
Crema vitaminizată DOINA

PRODUSE IDEALE PENTRU ÎNTREȚINEREA TENULUI

Carnet

„NICIODATĂ ÎN ISTORIA ȚĂRII“

Sînt încă vii ecorile felului în care întreaga țară a cinstit cea de-a XX-a aniversare a eliberării României. Demnității, libertății, bucuriei cu care poporul nostru trăiește viața nouă, fericită, al cărei punct de plecare l-au constituit istoricele zile ale insurecției armate din august 1944, li se adaugă sentimentul afirmării și prețuirii pe care România socialistă le cunoaște în lumea contemporană. Există pentru poporul nostru infinite temeuri și prilejuri de a spune, atunci cînd confruntă realitățile prezentului cu

stările din trecut: „niciodată în istoria țării“. Un asemenea prilej poate fi în mod îndreptățit asociat felului în care numeroase ziare și posturi de radio de peste hotare au oglîndit marea noastră sărbătoare.

Nicicînd în istoria României nu s-a scris și nu s-a vorbit atît în presa lumii despre ceea ce a înfăptuit și are de gînd să înfăptuiască poporul nostru, niciodată aria stimei, cunoașterii și prestigiului nu a înglobat coordonate atît de vaste ca la acest 23 August 1964.

Presa din țările socialiste, care a

consacrat numeroase pagini Republicii Populare Romîne, relevă sentimentele de prietenie frățească cu care popoarele acestor țări au urmărit marea bilanț făcut la 23 August 1964 de oamenii muncii din patria noastră. În același timp, reprezentanții presei occidentale care au scris despre realizările obținute de poporul nostru în acești 20 de ani scot în relief marile noastre victorii pe frontul construcției economice. Așa cum scrie ziarul Die Presse, „România a obținut în anii care au trecut cele mai favorabile rezultate economice“, și „aceste rezultate sînt urmarea unei politici cuprinzătoare de investiții... Această situație a fost subliniată în mod deosebit de o cercetare recentă făcută de Națiunile Unite, putîndu-se trage concluzia că majoritatea cheltuielilor sînt rentabile și au condus la o folosire utilă a capitalului“.

Pentru ziarul vest-german Deutsche

Volkszeitung din Düsseldorf, „Avîtul economic al României, industrializarea sa care este în momentul față cea mai intensivă din întreaga Europă, au atras privirile opinii mondiale“.

Trimisul special al ziarului american New York Times, David Bider, se referă în însemnările sale la Expoziția realizărilor economice naționale ca la o imagine concludentă care exprimă dezvoltarea economiei românești. „Mil de bucurăște — scrie ziaristul american — vizitat expoziția de la marginea orașului, unde au văzut exemple strălucite ale realizărilor lor industriale“.

Handelsblatt, ziar care apare Republica Federală Germană, scrie: „Bilanțul de 20 de ani în domeniul economic este deosebit de activ. Producția industrială atinge în acest an dublul valorii producției din 1944. În ultimii trei ani, producția a cre-

1

JOCURILE BALCANICE DE ATLETISM

A 23-a ediție a Jocurilor balcanice de atletism a luat sfîrșit cu victoria echipelor României, cîștigătoare atît la bărbați cît și la femei. Din cele 35 de probe, România a cîștigat 14, Iugoslavia 11, Bulgaria 6, Grecia 3, Turcia 1. Au fost stabilite 21 recorduri balcanice, iar două au fost egalate.

Fotografil de S. STEINER

2

3

1 Sare Iolanda Balaș.

2 Slavko Span (Iugoslavia) în cursa de 3.000 m obstacole, pe care de altfel o va cîștiga detașat.

3 Dimitar Hlebarov (Bulgaria) 4,80 m la prăjină (nou record balcanic).

4 Viorica Viscopoleanu: 6,46 m la lungime (una din cele mai bune performanțe mondiale).

5 Final pasionant în cursa de 200 m plat. Invingător: concurentul român cu nr. 290, Gh. Zamfirescu.

6 Surpriză la aruncarea suliței. Cîștigător, atletul grec Pierrakos (77,30 m).

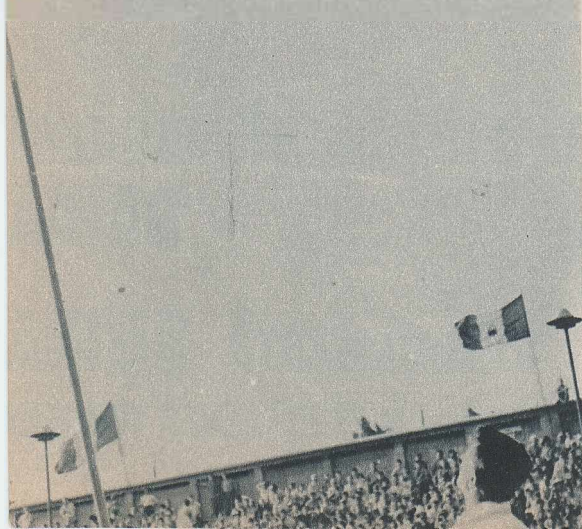
7 Muharrem Dalkılıç (Turcia) pe ultimii metri în cursa de 5.000 m plat pe care a cîștigat-o.

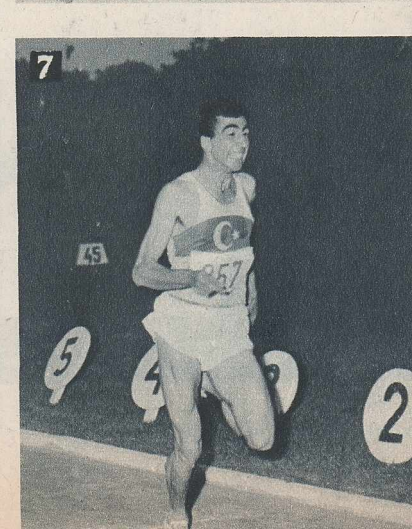
4

5

6

7

Fotocronica Flacării

it cu 15,8% anual, iar ritmul mediu e creștere de 12% pînă în 1975 nu are a fi ireal”.

Laolaltă cu aprecierile privind re-ritățile românești, presa de peste hotare acordă o mare atenție politicii externe consecutive de pace și colaborare internațională a țării noastre. În acest sens, postul de radio ondra relevă „afirmarea crescîndă Romîniei, țară capabilă să-și aducă propria contribuție la viața internațională”.

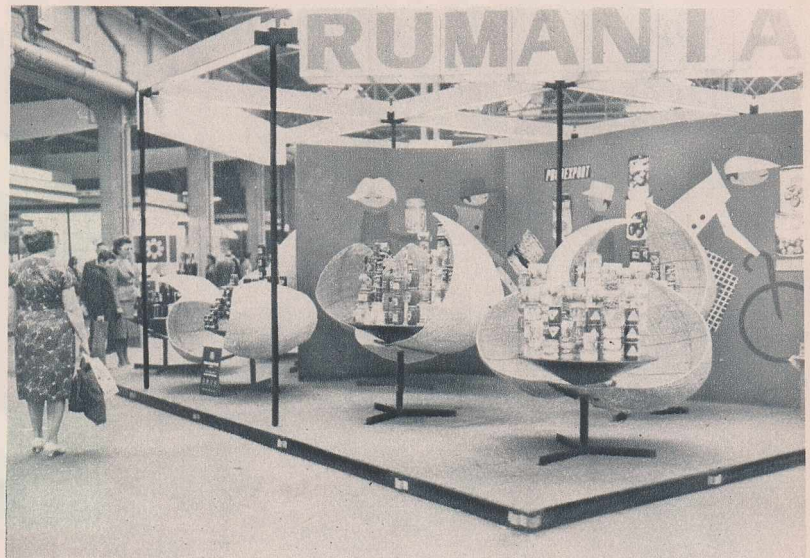
În contextul politicii externe, ulte ziare au scos în evidență iniative promovate de țara noastră dezvoltarea continuă a legăturilor economice, tehnico-științifice, culturale între țări cu sisteme social-economice diferite, contribuția omîniei socialiste la realizarea coistenței pașnice.

La microfoanele B.B.C.-ului, dl. Pa-ck Gordon Walker, deputat, pur-

ător de cuvînt al partidului laburist pentru problemele externe, a declarat: „Am fost fericit că am avut sansa să fac nu demult o scurtă vizită la București. A fost prima mea vizită, dar desigur ea nu va fi ultima. M-a impresionat mult Capitala... Într-un fel sau altul nu am nici o îndoială că relațiile între țările noastre pot fi mult extinse și îmbunătățite”.

Incheiem suita acestor citate care mărturisesc în felurite chipuri recunoașterea prestigiului internațional în continuă creștere al Romîniei socialiste, relatînd ceea ce scria semioficiosul britanic Times în corespondența sa din București: „A XX-a aniversare a fost sărbătorită cu o nouă mindrie față de realizările obținute și cu un nou sentiment de încredere”.

Cr. POPIȘTEANU

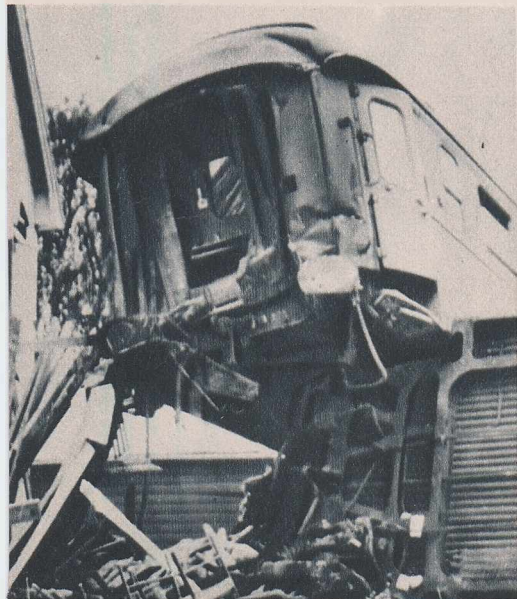

↑
Aspect din pavilionul românesc al Tîrgului internațional alimentar deschis în sala londoneză Olympia. Recent a avut loc „Ziua Romîniei”, una din cele cinci organizate pentru țările străine participante la tîrg.

la Alexandria (R.A.U.) s-au desfășurat lucrările celei de-a doua conferințe la nivel înalt. În comunicatul final dat publicității la încheierea conferinței se arată că șefii statelor arabe „au constatat realizarea unor noi progrese pe calea consolidării solidarității și acțiunii comune arabe”.

←
Cu 8 morți și 35 de răniți s-a soldat deraierea expresului „Săgeata nordului” pe linia Stockholm-Narvik, în apropiere de Alby.

→
Robert Kennedy și-a dat demisia din postul de ministru de justiție pentru a candida la postul de senator din partea statului New York. Recent, în timp ce vorbea la New York, pe Broadway, în cadrul campaniei electorale, o petardă aruncată de la fereastra unei clădiri a explodat în apropierea locului unde se afla Robert Kennedy.

↓
Demonstrație la Londra, în fața reședinței primului ministru, în timpul tratativelor cu primul ministru al Rhodesiei de sud, Ian Smith, care urmărea să obțină la aceste tratative consfințirea dominației puținilor coloniști europeni asupra populației băștinase.

→
Profesorul Dennis Higgs, care reușise să părăsească Africa de sud, unde fusese supus la persecuții din pricina atitudinii sale antirasiste, se refugiase în Rhodesia de nord. De aici el a fost răpit de către agenți ai autorităților sud-africane și internat la Johannesburg (R.S.A.). În cele din urmă el a fost eliberat sub presiunea opiniei publice. După eliberare, Higgs a sosit la Londra împreună cu soția și fiica sa (în fotografie).

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 8507, Of. 83. Telefon 17.60.10 — int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 28 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei.
TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”.
MACHETA: Ion VULPESCU
PRETUL REVISTEI: 2 LEI.

Munca gospodinei devine mai ușoară utilizând detergenții :

ALBA SUPER

ALBĂ LUX

DERO IDEAL

**Produsele se livrează
în cutii de 1/2 kg.**

PRODUSE ALE UZINEI DE

DETERGENȚI

Uzina mai produce:
scizi năfenici; năfenaj; metalici siccativi (de cobalt, de plumb, de
mangan, cupru, zinc etc.); metilicetonă tehnică; etilmercaptan;
horifox (insecticid horticol de laree); detergent industrial.

PLOIEȘT